

Maria Galo Fernandez

Percepcions de mestres, famílies i alumnat sobre l'aprenentatge social i emocional a l'aula d'educació primària.

TREBALL FINAL DE GRAU

Universitat de Barcelona

Facultat d'Educació

Tutora: Ann Elizabeth Wilson Daily

Curs 2020-2021

6 crèdits

Barcelona, 10 de juny, 2021

Resum

Durant els últims anys, els centres escolars treballen cada vegada més en el camp de l'educació social i emocional mitjançant projectes educatius. L'objectiu principal del present estudi és analitzar les percepcions que tenen les mestres, les famílies i l'alumnat sobre l'educació social i emocional a l'aula de primària en relació amb els beneficis que comporta en el desenvolupament dels alumnes. Aquest estudi s'ha portat a terme en un context escolar determinat i amb una mostra de 6 persones, corresponents a dues mestres, dues famílies i dos alumnes, mitjançant la realització d'entrevistes semiestructurades. Els resultats de l'estudi demostren que implementar projectes socials i emocionals a l'aula de primària influeixen positivament en el desenvolupament de les habilitats socials i emocionals i que els processos emocionals influeixen en el procés d'aprenentatge de l'alumnat, tot i que encara tenen molt de valor els continguts i l'èxit acadèmic. Els resultats obtinguts han estat rellevants per continuar potenciant l'educació socioemocional i per aconseguir una formació integral dels alumnes.

Paraules clau: aprenentatge, emocions, projectes socials i emocionals, competències socioemocionals, continguts.

In recent years, schools have been working more and more in the field of social and emotional education through educational projects. The main objective of this study is to analyze the perceptions that teachers, students and families have regarding social and emotional education in the primary classroom in relation to the benefits this brings in the development of students. This study has been carried out in a specific school context and with a sample of 6 people, corresponding to two teachers, two families and two students, by means of semi-structured interviews. The results of the study show that implementing social and emotional projects in the primary classroom has a positive influence on the development of social and emotional skills and that the emotional processes also influence the student learning process, although content and academic success are still very important. The results obtained from this study are relevant to continue promoting socio-emotional education and to ensure a comprehensive training of students in this area is achieved.

Key words. learning, emotions, social and emotional projects, socio-emotional skills, content.

Índex

INTRODUCCIÓ.....	2
METODOLOGIA.....	6
RESULTATS.....	12
DISCUSSIÓ	20
CONCLUSIONS I RECOMANACIONS PRÀCTIQUES	23
REFÈRENCIES BIBLIOGRÀFIQUES.....	26
APÈNDIX.....	28
Apèndix 1 – taula de preguntes a mestres amb referències dels articles guia	29
Apèndix 2 – taula de preguntes a famílies amb referències dels articles guia	32
Apèndix 3 – taula de preguntes a alumnes	36
Apèndix 4 – transcripcions entrevistes.....	37

Introducció

L'ensenyament i l'aprenentatge a les escoles tenen components socials, emocionals i acadèmics forts (Zins et al., 2004, citat per Durlak, et al., 2011). Normalment, els estudiants no aprenen sols, sinó en col·laboració amb els seus professors, en companyia dels seus companys i amb l'ànim de les seves famílies. Les emocions poden facilitar o impedir el compromís acadèmic, l'ètica laboral, el compromís i l'èxit escolar dels infants. Com que les relacions i els processos emocionals afecten com i què aprenem, les escoles i les famílies han de tractar eficaçment aquests aspectes del procés educatiu en benefici de tots els estudiants (Elias et al., 1997, citat per Durlak, et al., 2011). Les escoles tenen un paper important a l'hora d'incrementar alumnes sans fomentant no només el seu desenvolupament cognitiu, sinó també el seu desenvolupament social i emocional. Tot i això, les escoles tenen recursos limitats per abordar totes aquestes àrees i experimenten intenses pressions per millorar el rendiment acadèmic (Durlak et al., 2013).

Els entorns on més temps passen els infants són a les escoles, convertint-se aquestes en un focus d'intervenció per millorar el clima emocional de l'aula (Rivers, et al. 2013). Per tant, les necessitats dels infants s'han d'abordar amb la creació d'entorns que proporcionin relacions mútues i solidàries amb professors i companys, aconseguint fomentar l'assoliment acadèmic, la resolució de problemes i el compromís cívic (Catalano et al., 2004, citat per Rivers, 2013).

Uns dels programes implementats a les escoles per fomentar els aspectes dits anteriorment, són els programes SEL (Social and Emotional Learning), és a dir, programes d'aprenentatge social i emocional. Elias et al., (1997, citat per Durlak, 2011) van definir el SEL com el procés d'adquisició de competències bàsiques per reconèixer i gestionar les emocions, fixar i assolir objectius positius, apreciar les perspectives dels altres, establir i mantenir relacions positives, prendre decisions responsables i gestionar les situacions interpersonals de manera constructiva.

S'ha plantejat que promoure, a les escoles, l'aprenentatge social i emocional (SEL) dels estudiants representen un enfocament prometedori per millorar l'èxit dels nens en l'escola i la vida (Elias et al., 1997; Zins i Elias, 2006, citat per Durlak, 2011). Una àmplia investigació del desenvolupament indica que el domini efectiu de les competències socioemocionals s'associa amb un major benestar i un millor rendiment escolar, mentre que el fet de no assolir la competència en aquests àmbits pot comportar una varietat de dificultats personals, socials i acadèmiques (Eisenberg, 2006; Guerra i Bradshaw, 2008; Masten i Coatsworth, 1998; Weissberg i Greenberg, 1998, citat per Durlak et al., 2011). Els

resultats de diversos estudis clínics, de prevenció i de desenvolupament infantil han estimulat la creació de moltes intervencions escolars dissenyades específicament per promoure la SEL dels alumnes (Greenberg et al., 2003, citat per Durlak et al., 2011).

Per una banda, s'han fet estudis com el Rivers et al., (2013) sobre un programa d'aprenentatge social i emocional (SEL) en infants de cicle superior de primària anomenat "Ruler", amb l'objectiu de promoure el desenvolupament positiu de l'alumnat. El programa RULER està dissenyat per modificar la qualitat de les interaccions socials de l'aula perquè el clima esdevingui més solidari, respectuós i motivador. El programa Ruler, també combina un programa SEL basat en l'alfabetització emocional (Brackett i Rivers, 2008, citat per Elbertson et al., 2010), que es deriva del treball sobre intel·ligència emocional (Mayer i Salovey, 1997, citat per Elbertson et al., 2010) i la creació d'habilitats per als estudiants (reconèixer, comprendre, etiquetar, expressar i regular les emocions). El programa RULER construeix habilitats socials i emocionals centrant-se en l'ensenyament i l'aprenentatge de conceptes relacionats amb les emocions o "sentir paraules" i introduint eines per aprofitar les emocions en l'entorn d'aprenentatge (Rivers et al., 2013). El programa d'aula implica una sèrie de lliçons o "passos" que se centren en un concepte relacionat amb les emocions. Els passos demanen als estudiants que recordin les experiències personals amb cada emoció, utilitzin la paraula per escrit en tasques relacionades amb les lliçons acadèmiques i els esdeveniments actuals, ensenyin i discuteixin la paraula amb les seves famílies, participin en tasques creatives com les representacions artístiques de la paraula i participin en sessions de construcció d'estratègies per aprendre tècniques de resolució de problemes i regulació de les emocions (Elbertson et al., 2010). Els estudiants de les aules que integren aquest programa han demostrat una major competència social i emocional (per exemple, lideratge, habilitats socials i habilitats d'estudi) i un millor rendiment acadèmic en comparació amb els estudiants que no reben el programa (Brackett et al., 2007, citat per Elbertson et al., 2010).

Per altra banda hi ha un altre programa SEL anomenat PATHS (Promoting Alternative Thinking Strategies) (Greenberg et al., 1998, citat per Elbertson et al., 2010). El programa PATHS és un programa de primària que posa l'accent en la resolució de conflictes, en parar-se a pensar abans d'actuar i en gestionar i expressar les emocions de manera efectiva. Està dissenyat per promoure la competència social i emocional en alumnes i professors i reduir els problemes d'agressivitat i comportament alhora que potencia la productivitat de l'aula i la qualitat general de l'entorn d'aprenentatge. S'ha demostrat que PATHS disminueix l'agressió i millora el vocabulari relacionat amb les emocions i les puntuacions de les proves cognitives en els estudiants i per augmentar l'autocontrol en els professors (Greenberg et al., 1998; Greenberg et al., 2003, citat per Elbertson et al., 2010).

Les investigacions sobre diverses intervencions basades en l'escola confirmen que els programes SEL són centrals en el desenvolupament dels infants en termes acadèmics, de salut física i mental, de judici ètic i de motivació per a l'assoliment acadèmic (Durlak et al., 2008, citat per Elbertson et al., 2010). Amb el temps, s'ha fet cada vegada més evident que els nens que participen en interaccions socials positives amb els seus professors, companys i famílies i que participen activament i cooperativament en el procés d'aprenentatge tenen més èxit dins i fora de l'escola (Elbertson et al., 2010). En conseqüència, la recerca ha demostrat que les habilitats emocionals són requisits previs per a les habilitats de pensament i aprenentatge que comprenen l'enfocament acadèmic (Brendtro et al., 1990; Elias et al., 1997, citat per Elbertson et al., 2010). Les emocions són molt importants per al procés educatiu perquè impulsa l'atenció, el que porta a impulsar l'aprenentatge i la memòria (Elias et al., 1997, citat per Elbertson et al., 2010). A més, les emocions impacten en la percepció, la motivació, el pensament crític i el comportament (Izard, 2002; Llàtzer 1991; Mayer i Salovey, 1997, citat per Elbertson et al., 2010).

Els aspectes socials de l'entorn d'aprenentatge també contribueixen significativament a l'aprenentatge. A mesura que es millora el nivell de comunicació i respecte compartit entre un alumne i un professor, també es millora l'atenció, l'aprenentatge i el desenvolupament cerebral del nen (Kusché i Greenberg, 2006, citat per Elbertson et al., 2010). Els estudiants que informen d'interaccions càlides, solidàries, positives i respectuoses amb els seus professors també tendeixen a mostrar motivació i compromís acadèmic (Ryan i Patrick, 2001, citat per Elbertson et al., 2010). Quan els estudiants se senten connectats emocionalment amb companys i professors amb alts valors d'aprenentatge i expectatives d'èxit acadèmic, adopten aquests valors positius i orientacions d'assoliment (Catalano et al., 2002; Blum i Rinehart, 2004, citat per Elbertson et al., 2010). De la mateixa manera, els estudiants funcionen millor acadèmicament quan experimenten un sentiment de pertinença a l'escola i aprenen en entorns caracteritzats per relacions positives (Osterman, 2000, citat per Elbertson et al., 2010).

Aquestes millores del clima escolar i d'aula transformen la manera com els alumnes experimenten i perceben la seva vida escolar, la qual cosa potencia el seu desenvolupament acadèmic, psicològic i social, així com el seu ajust i rendiment escolar. Mitjançant l'educació de competències socials i emocionals, els programes efectius de SEL donen suport a l'assoliment acadèmic i al desenvolupament positiu directament (CASEL, 2003, citat per Elbertson et al., 2010). Els infants desenvolupen una motivació intrínseca quan els temes de l'aula es relacionen amb les seves pròpies necessitats, emocions (Ormrod, 1999, citat per Elbertson et al., 2010).

Les perspectives dels professors sobre la programació SEL influeixen en la implementació, l'eficàcia i la durada del programa (Humphrey et al., 2018, citat per Dyson, et al., 2019) i la seva percepció del seu paper en SEL pot impedir l'èxit del projecte (Ee i Cheng, 2016, citat per Dyson, et al., 2019). Quan els professors no tenen el clima i els recursos per promoure el SEL, els alumnes mostren nivells més baixos de comportament i rendiment en la tasca (Humphries et al., 2018, citat per Dyson, et al., 2019).

Un altre component clau en l'èxit de la programació SEL és la implicació de les famílies dels alumnes (Christenson i Havy, 2004; Patrikakou i Weissberg, 2007, citat per Elbertson, et al., 2010). La investigació ha demostrat que les col·laboracions entre la llar i l'escola augmenten tant el nombre com la durada dels resultats positius relacionats amb l'escola. De fet, dècades d'investigació han relacionat la implicació de la família en l'escolarització, amb millores en la salut mental i el rendiment acadèmic dels seus fills (Gorman-Smith, et al., 1999, citat per Elbertson, et al., 2010). Segons una revisió de 66 estudis, fins a quin punt la família està involucrada en l'educació d'un nen des de la primera infància fins a l'escola secundària és el predictor més precís de l'assoliment dels alumnes (Henderson i Berla, 1994, citat per Elbertson, et al., 2010). Per tant, la programació efectiva de SEL hauria d'incloure esforços per fomentar el desenvolupament de les associacions escola-família per donar suport i ampliar l'aprenentatge a l'aula i l'impacte positiu en l'alumnat (Elbertson, et al., 2010).

En referència als objectius d'aquest estudi són:

1. Identificar si les professionals entrevistades han observat efectes positius a l'hora d'implementar aspectes emocionals dins l'aula.
2. Determinar quines estratègies utilitzen les mestres entrevistades per aplicar les habilitats socials i emocionals a l'aula d'educació primària.
3. Observar els beneficis que té l'aprenentatge social i emocional en l'etapa de l'educació primària.

Metodologia

Mostra

Aquest estudi es portarà a terme en un centre educatiu concret, a l'escola *Trèvol*¹. Aquesta investigació es realitzarà amb dues mestres de l'escola *Trèvol*, a dos alumnes de la mateixa escola i a dues mares d'aquests dos alumnes esmentats anteriorment que a més són docents al mateix centre educatiu. Aquesta escola és concertada i en règim de cooperativa educativa que està situada en un entorn urbà, on la situació socioeconòmica de les famílies del centre és mitjana o mitjana-alta.

Aquesta investigació s'ha portat a terme a través del paradigma d'investigació interpretatiu. La metodologia utilitzada és l'estudi de cas, ja que permet descriure i analitzar situacions en petita escala, sense fer comparacions amb altres contextos. S'estudia una situació concreta d'alumnes, mestres i famílies d'un centre escolar específic.

El mètode de mostreig no probabilístic ha estat el mètode utilitzat, ja que la selecció d'individus no depèn de la probabilitat. Més concretament, el tipus de tècnica és per accessibilitat i sobretot per conveniència perquè la investigadora selecciona els contactes personals que té a l'abast per ajudar-la en el seu estudi d'investigació. Per tant, aquest tipus de tècnica significaria una limitació pel que fa a l'estudi, ja que la mostra és molt petita i el mètode al ser per conveniència no permet generalitzar a altres contextos. El cas més freqüent d'aquest procediment és utilitzar com a mostra els individus als quals es té fàcil accés (Alcañiz i Planas, 2009).

Recollida de dades

La recollida de dades d'aquest estudi d'investigació s'ha realitzat mitjançant entrevistes semiestructurades a mestres, famílies i infants. Les entrevistes a mestres i famílies s'han fonamentat en els articles guia per saber les percepcions que tenen sobre l'àmbit social i emocional als centres educatius i el paper que tenen les emocions en la seva aula i a la seva escola. En canvi, les entrevistes a alumnes no s'han fonamentat en els articles guia, ja que es buscava veure les experiències i opinions que els infants tenen sobre l'àmbit social i emocional a l'escola.

De totes les entrevistes s'han extret diversos aspectes a analitzar mitjançant les videotrucades amb un enregistrament de veu a mestres, famílies i alumnat per tal de poder accedir-hi després. A continuació, s'adjunta una taula amb els participants d'aquest estudi.

A continuació, s'adjunta una taula amb les persones participants en aquest estudi, la funció que tenen a l'escola i l'instrument de recollida a l'hora de realitzar l'entrevista.

Taula 1. Persones entrevistades en el treball

Escola	<i>Trèvol (acabar de pensar com fer la taula)</i>					
Participants	Mestra A	Mestra B	Alumna A	Alumne B	Família A	Família B
Funció	Tutora de 2n de primària	Tutora de 2n de primària	Alumna de 2n de primària	Alumne de 2n de primària	Mare de l'alumna A i tutora de P5 al centre	Mare de l'alumne B i tutora de 5è de primària al centre
Instrument de recollida	videotrucada	Videotrucada	Videotrucada	Videotrucada	Videotrucada	videotrucada

Font: elaboració pròpia

Instrument(s) de recollida de dades

El tipus d'instrument utilitzat per la recollida de dades corresponent a la investigació, ha estat l'entrevista, més concretament, entrevistes semiestructurades perquè les entrevistes no són completament obertes, però tampoc segueixen un qüestionari tancat (Roigé et al., 1999).

D'aquesta manera, s'han portat a terme 6 entrevistes. Dues entrevistes a alumnes, dues entrevistes a mestres i dues entrevistes a les mares d'aquests dos infants, que a més formen part de l'equip de mestres del centre i per tant, les preguntes formulades eren les mateixes que la de les mestres a part d'algunes preguntes com a família que pertany a l'escola. Les entrevistes a alumnes, mestres i mares s'han fet de manera telemàtica, ja que amb la situació en la qual vivim, derivada pel COVID-19, l'accés a les escoles està més restringit.

Per fer les entrevistes a mestres s'han elaborat unes taules, organitzades amb preguntes que es justifiquen a través dels articles guia consultats (vegeu l'apèndix 1). Les entrevistes a les mares i mestres del centre també es justifiquen i s'argumenten a través dels articles guia (vegeu l'apèndix 2). En canvi, les entrevistes fetes als infants han seguit un procés diferent, ja que les preguntes no s'han fonamentat amb els articles guia, sinó que es buscava experiències i opinions de caràcter més personals. (vegeu l'apèndix 3).

El total d'entrevistes fetes han estat 6. Dues dirigides a professores que estan a cicle inicial, més concretament a 2n de primària, dos alumnes que també pertanyen a 2n de primària i dues mares que són mestres de l'escola i mares d'aquests dos alumnes de 2n.

Totes les entrevistes es van realitzar en un dia i en una hora concreta d'aquest any, 2021. Les entrevistes es van enregistrar i es van recollir per escrit a través d'una sèrie de transcripcions que recullen totes les conversacions realitzades (vegeu l'apèndix 4). A continuació s'adjunta una taula amb la data i l'hora de les entrevistes, per tal que quedi més clar, però sempre mantenint l'anonimat de tots els participants.

Taula 2. Data i hora de les entrevistes

USUARI	MES	DIA	HORA
Mare A:	Abril	29	18:00
Mare B:	Maig	3	18:00
Mestra A:	Maig	4	15:00
Mestra B:	Maig	11	12:30
Infant A:	Maig	19	19:30
Infant B:	Maig	3	18:30

Font: elaboració pròpia

Procediment d'anàlisi de dades

El tipus de procediment d'anàlisi de dades que s'ha dut a terme ha estat de tipus qualitatiu. Per tant, per fer una anàlisi de dades qualitatives, aquest ha de ser sistemàtic i s'ha de seguir una seqüència i un ordre. (Álvarez-Gayou, 2005; Miles i Huberman, 1994; Rubin i Rubin, 1995, citat per Fernández Núñez 2006):

- Accés a la informació: registre i entrevistes a través del sistema.
- Captura, transcripció i classificació de la informació: la informació és capturada pel registre electrònic i les respostes es transcriuen.
- Codificació d'informació: és el procés d'agrupar la informació adquirida en categories que se centren en idees, conceptes o temes similars descoberts pels investigadors.
- Integrar informació: el procés de correlació de les categories obtingudes en els passos anteriors i posteriors també està relacionat amb la base teòrica de la investigació.

Cal esmentar que els codis utilitzats per aquesta investigació són codis de tipus interpretatiu (Miles i Huberman, 1994, citat per Fernández Núñez, 2006) que impliquen una major interpretació i un major coneixement de les dades de l'estudi.

Segons la referència dels mateixos autors, el mètode establert per la creació de codis és mitjançant les tècniques de codificació inductives. Aquesta tècnica no obté cap estructura prèvia de les respostes dels entrevistats, però permet obtenir els codis directament de les dades obtingudes. A més, s'utilitzen frases que els participants utilitzen repetidament per configurar els codis establerts.

Seguidament, s'afegeix la taula 3 que mostra els codis que s'han elaborat després de recollir les respostes dels infants amb una explicació corresponent.

Taula 3. Procés de codificació d'usuaris (infants)

Usuaris (infants)	
Nº	Codis
1	Sentiments
2	Calma
3	Ràbia
4	Content
5	Tranquil
6	Nerviós
7	Alegria
8	Tristesa
9	Avorrida
10	Anglès
11	Mates
12	Emocionada
13	Vergonya

Font: elaboració pròpia

Després d'observar la taula 3, s'observen un total de 13 codis usats i és important justificar-ne algun, per tal de no crear dubtes. El codi número 10 s'ha establert a causa de les emocions "negatives" que els hi produeix aquesta matèria. El codi número 11 és referent a les emocions "positives" que produeix als infants l'assignatura. S'ha d'explicar també que els infants al ser de 2n de primària, no tenen un vocabulari gaire extens en el tema de les emocions, i van necessitar ajuda de l'entrevistadora i/o de la família.

A continuació, s'agrega la taula 4 que mostra els codis que s'han elaborat després de recollir les respostes de les mestres amb una explicació corresponent.

Taula 4. Procés de codificació d'usuaris (mestres)

Usuaris (mestres)	
Nº	Codis
1	Aprenentatge
2	Calma
3	Còmode
4	Relaxació
5	Confiança
6	Enfadada
7	Entorn acollidor
8	Motivació
9	Respecte
10	Emocions constants
11	Tranquil·litat
12	Acollir
13	Acompanyar
14	Aula
15	Nivell conceptual
16	Nivell metodològic
17	Educació emocional
18	“Expressió”
19	Assemblea de conversa
20	Relacions socials
21	Experiències
22	Continguts
23	Recursos

Font: elaboració pròpia

Després d'observar amb deteniment la taula 4, s'observen un total de 23 codis usats per les mestres i és important justificar-ne algun per tal no crear dubtes. El codi número 1 es repeteix molt sovint i fa referència al fet que les emocions són la base per l'aprenentatge dels infants. El codi número 18 fa referència a una assignatura, que es diu “expressió” i que fan a l'escola sobre educació emocional. Durant la gravació de les entrevistes, les dues mestres entrevistades li donen molta importància a aquesta matèria sobre les emocions. El codi número 19 fa referència a la dinàmica que utilitzen al principi de la sessió d'aquesta assignatura anomenada “expressió”. El codi número 22 es relaciona

amb l'opinió de les mestres sobre el pes que tenen els continguts a l'escola i el poc pes que tenen les emocions. El codi número 23 parla de la manca de recursos que les mestres entrevistades veuen que hi ha a l'hora de treballar les emocions a l'aula.

Finalment, s'afegia la taula 5 que mostra els codis que s'han elaborat després de recollir les respostes de les famílies amb una explicació corresponent.

Taula 5. Procés de codificació d'usuaris (famílies)

Usuaris (famílies)	
Nº	Codis
1	Família
2	Creixement personal
3	Socialització
4	Ràtio
5	Escola inclusiva
6	Recursos
7	Transmissió de coneixements
8	Societat
9	Competents
10	Vinculació
11	Formació
12	Implicació
13	Coneixements

Font: elaboració pròpia

Després d'observar detingudament la taula 5, s'observa un total de 13 codis usats per les famílies i és necessari justificar-ne algun per tal de no crear incoherències. S'ha de dir també que les famílies, són dues mares dels infants també entrevistats i a més elles són mestres de l'escola. El codi número 2 correspon a la funció de les famílies respecte a les emocions dels fills. El codi número 4 fa referència a la millora de la ràtio a les escoles. El codi número 6, igual que les mestres, veuen manca de recursos en l'educació emocional dels infants. El codi número 11 parla sobre la formació que podrien rebre les famílies en l'àmbit de l'educació emocional per tal d'ajudar millor als infants.

Resultats

Els resultats obtinguts d'aquest estudi han sigut a partir de les entrevistes que s'han realitzat a mestres, alumnes i famílies de l'escola *Trèvol*. Hi ha un recull en la taula 1 de l'apartat de recollida de dades, on s'especifica les persones entrevistades. La primera persona entrevistada va ser una mare d'un dels infants entrevistats, que també és mestra al centre. La segona persona va ser l'altra mare, que també es va entrevistar al seu fill, i que a més és mestre a l'escola. La tercera persona va ser la tutora d'un grup de 2n de primària. La quarta persona va ser l'altra tutora de l'altre grup de 2n de primària. La cinquena i sisena persona van ser dos alumnes de 2n de primària, cadascú de dos grups diferents.

En aquesta secció es mostren tres taules classificades amb els codis corresponents de l'estudi a les taules 3, 4 i 5. Es fa una taula destinada als resultats corresponents a les mestres, una altra taula destinada als alumnes i l'última destinada a les famílies.

Com la finalitat de cada entrevista és diferent, les categories utilitzades són diferents, és a dir, per categoritzar les dades extretes a les mestres s'elabora una graella amb categories diferents que als infants o a les famílies. Per cada grup, s'ha elaborat unes graelles amb categories diferents amb els codis corresponents a cada categoria i juntament amb una explicació.

D'aquesta manera, s'han realitzat diferents categories amb els codis corresponents per mostrar els resultats obtinguts després d'analitzar les diverses entrevistes utilitzant el procediment d'anàlisi de dades prèviament definit per Fernández Núñez (2006).

A continuació, s'agreguen les taules amb una explicació de les categories utilitzades.

Taula 6. Exemplificació de categories (mestres)

Exemplificació de categories: mestres			
Categories	<u>Projecte expressió</u>	<u>Currículum</u>	<u>Beneficis Educació emocional</u>
Codis	Projecte escolar	Continguts	Aprenentatge
	Expressió	Recursos	Educació emocional
	Assemblea de conversa	Canvi metodològic	Calma
	Entorn acollidor	Nivell conceptual	Còmode
	Aula		Confiança
	Experiències		Enfadada
	Relaxació		Respecte
	Emocions constants		Tranquil·litat
	Acollir		Acompanyar
	Relacions socials		

Font: elaboració pròpia

La taula 6 mostra el procés de categorització destinat a les mestres amb l'estructura de categories i codis esmentats anteriorment. A continuació, es fa una breu explicació dels codis que pertanyen a cada categoria.

3.1. Categoria “*projecte expressió*”.

En aquesta categoria es mostren un total de 10 codis, els quals tots fan referència al projecte emocional implementat a l'escola, anomenat “expressió”. Aquest projecte escolar es va iniciar al centre fa nou anys i actualment s'implementa a tota l'escola, des de P3 fins a 4t d'ESO. Es va crear el projecte perquè des de l'equip directiu van trobar necessari tenir un projecte que fos exclusivament per treballar les emocions i l'educació emocional per tenir alumnes amb una bona competència emocional, i convertir-ho així en un tret distintiu com a escola. Al principi es volia fer un projecte més encaminat cap al teatre, però després van dissenyar un projecte per treballar les emocions, primer a primària i després es va implementar a tota l'escola. La idea del projecte és que els alumnes a l'aula a través d'una assemblea en mig grup expressin com se senten, si els hi ha passat alguna cosa que vulguin compartir, si tenen alguna experiència que vulguin explicar, etc. A continuació, es fa una dinàmica de grup i al final de la sessió es fa una estona de relaxació per entrar en un estat de calma i tranquil·litat. Així ho explica una de les mestres entrevistades:

- “Totes les classes que nosaltres fem tenen totes una mateixa estructura, seiem en rotllana o semirotlana, i llavors comencen amb una petita relaxació, amb respiracions profundes per entrar en un ambient de calma. Després es fa una assemblea, i en aquesta assemblea cadascú explica una mica com se sent, què li preocupa, què necessita, si li ha passat una cosa rellevant

que ho vulgui compartir amb nosaltres tant si és bona com si no ho és, sigui el naixement d'un germà, sigui la mort d'un avi o qualsevol cosa. Intentem entre tots donar consells i després fem una dinàmica que pot ser de cohesió, depenent. Tenim una sèrie d'activitats per fer i després tornem a la calma, després d'aquesta activitat que és més moguda, tornem a la calma i fem una relaxació." (Mestra A).

- "Expressió es fa des d'infantil, des de P3 fins a 4t d'ESO. 1 hora setmanal hi ha un grup-classe que treballen les emocions. I com es treballen? Doncs s'acostuma a repartir la sessió en tres moments: una primera part d'assemblea, on seiem en rotllana i els nens poden expressar com se senten, si tenen algun neguit, si estan feliços per què. A l'inici expliquen una miqueta com ha anat el cap de setmana, i has d'anar traient quina emoció han sentit en allò que van explicant. Però, a mesura que van avançant, doncs ja són més conscients de les emocions i et diuen: Avui estic una mica preocupat per..., estic una mica trist per... La segona part de la sessió, és a dir, després de l'assemblea es fan dinàmiques, on després de la dinàmica també es fa una petita reflexió de com t'has sentit, si el teu rol era un rol de líder com t'has sentit i després un cop s'acaben les dinàmiques hi ha una part de relaxació per connectar perquè aprenguin a connectar amb ells mateixos." (Mestra B).

3.2. Categoria currículum

En aquesta categoria es mostren un total de 4 codis, els quals fan referència a la importància que té el currículum en l'escola i el paper que té l'educació emocional en aquest. Les dues mestres entrevistades i les mares, que a part de famílies que pertanyen al centre, també són mestres a la mateixa escola. Totes les mestres entrevistades, expliquen des de la seva perspectiva com a professional de l'educació, el valor que tenen els continguts en general per sobre de l'educació emocional dels infants. Algunes d'elles argumenten que el currículum actual és més obert i flexible que abans i que a nivell metodològic hi ha un canvi, però que encara queda per fer. Algunes d'elles reflexionen:

- "Tenim un currículum que pretén intel·lectualitzar molt als infants, que està molt bé tot el que sigui a nivell conceptual, de dades... és important, però són aprenentatges que després en la vida pots tenir altres recursos per aconseguir-ho, com una calculadora, pots fer servir el Google per saber quin rei era aquell rei de no sé on, però tot el que sigui l'educació emocional, jo penso que és bàsica per al desenvolupament de qualsevol persona. Llavors, sí que crec que a primària s'hauria de treballar molt més la part emocional". (Família A)

- “El currículum de primària actual, et marca allò que hauries de treballar, però et deixa tot com molt obert. Al ser competencial, haurien d’estar més presents per escrit, però et dona més llibertat de treball, de treballar d’una manera cooperativa, d’una manera diferent, d’interrelacionar més amb els altres. No està per escrit, però és molt més flexible que el currículum que teníem abans, ja que els continguts estaven tan marcats que no tenies temps per altres coses. (Família B)
- Jo penso que els continguts avui dia els tenen amb un clic a l’ordinador, és a dir, el que ells vulguin saber, ells accedeixen. Vull saber on està Madagascar. Busco un mapamundi, Madagascar i els hi surt. Però, a nivell d’emocions els hem d’ensenyar i han d’aprendre a regular-se. És molt important que ells siguin capaços d’explicar com se senten, posar nom a aquella emoció i després com treballar-la i com canalitzar-la.” (Mestra A)

3.3. Categoria *beneficis educació emocional*

En aquesta categoria es mostren un total de 9 codis, els quals fan referència als beneficis que les docents observen que té l’educació emocional de cara als infants i al seu creixement personal. El punt més positiu que destaquen les mestres és que les emocions són la base de l’aprenentatge i sense emocions no es pot aprendre. Una de les famílies de l’escola i mestra del centre destaca:

- Les emocions són la base de l’aprenentatge. Són la clau per qualsevol tipus d’aprenentatge. Els estudis de neurologia ens confirmen que perquè una persona aprengui ha d’estar en una situació de calma, ha d’estar còmode, ha d’estar relaxada, s’ha de sentir amb confiança. Llavors l’estat anímic per començar ha de ser un estat anímic favorable. Una criatura que no està còmode, que està enfadada, que està espantada, que no se sent amb confiança o que no està emocionalment bé en aquell moment no aprendrà. Jo crec que són bàsicament dues coses. Una lligada als aprenentatges que està clar que les emocions van totalment vinculades als aprenentatges. I per un altre costat, si nosaltres en una escola el que volem és que sigui un espai per ajudar, acompanyar i fer créixer persones, tot el que estigui relacionat amb l’educació emocional serà un regal per ells perquè és la clau de la vida, al final d’això es tracta. Pots tenir molts coneixements, pots saber moltes coses, però si emocionalment no estàs treballat doncs ho tindràs més complicat. (Família A).

Taula 7. Exemplificació de categories (infants)

Exemplificació de categories: infants		
Categories	<u>Emocions agradables lligades a l'aprenentatge</u>	<u>Emocions menys agradables lligades a l'aprenentatge</u>
Codis	Matemàtiques	Anglès
	Calma	Ràbia
	content	Nerviós
	Tranquil	Tristesa
	Alegria	Avorrida
	emocionada	Vergonya

Font: elaboració pròpia

La taula 7 mostra el procés de categorització destinat als alumnes amb l'estructura de categories i codis esmentats anteriorment. A continuació, es fa una breu explicació dels codis que pertanyen a cada categoria.

3.4. Categoria *emocions agradables lligades a l'aprenentatge*

En aquesta categoria es mostren un total de 6 codis, els quals fan referència a les emocions que els alumnes entrevistats senten en relació amb les assignatures que els agrada. És per aquest motiu que un dels codis establerts és el de "*matemàtiques*", ja que els dos infants entrevistats tenen en comú que la matèria que més els agrada i que els produeix emocions més agradables són les matemàtiques. Els altres codis que pertanyen a aquesta categoria, són emocions que els hi produeix als infants fer matemàtiques i altres coses que els agrada fer a l'escola. Els alumnes ho especifiquen d'aquesta manera:

- "Les mates m'agraden molt perquè les entenc millor i em fan sentir molt contenta i emocionada." (Alumna A).
- "Les mates m'agraden més perquè se'm donen molt bé les multiplicacions i em fa sentir bé perquè ho entenc". (Alumne B→).

3.5. Categoria emocions menys agradables lligades a l'aprenentatge

En aquesta categoria es mostren un total de 6 codis, els quals fan referència a les emocions que els infants senten en relació amb les assignatures que menys els agrada. És per aquesta raó que, un dels codis establerts és el codi “anglès”, ja que els dos alumnes entrevistats tenen en comú que l'assignatura que menys els agrada i que els produeix emocions menys agradables és l'anglès. Els altres codis que, de la mateixa manera que en la categoria anterior, pertanyen a aquesta categoria, són emocions que els hi produeix als infants fer anglès a l'escola. Els alumnes ho especifiquen d'aquesta manera:

- “Si el professor em fa una pregunta, o he de llegir alguna cosa, jo no ho sé llegir, ni contestar-ho en anglès. Em fa vergonya i em poso una mica nerviosa.” (Alumna A).
- “Quan faig anglès em sento nerviós i malament perquè no entenc res.” (Alumne B).

Taula 8. Exemplificació de categories (famílies)

Exemplificació de categories: famílies			
Categories	<u>Rendiment acadèmic</u>	<u>Relació escola-família</u>	<u>Millores econòmiques per afavorir l'educació emocional</u>
Codis	Transmissió de coneixements	Vinculació	Recursos
	Societat	Formació	Escola inclusiva
	competents	Implicació	Ràtio
	Coneixements	Socialització	
		Família	
		Creixement personal	

Font: elaboració pròpia

La taula 8 mostra el procés de categorització destinat a les famílies amb l'estructura de categories i codis esmentats anteriorment. A continuació, es fa una breu explicació dels codis que pertanyen a cada categoria.

3.6. Categoria rendiment acadèmic.

En aquesta categoria es mostren un total de 4 codis, els quals representen conceptes lligats al rendiment acadèmic i cognitiu dels infants. Les famílies entrevistades destaquen que a les escoles generalment tenen més pes els aspectes cognitius i d'èxit acadèmic de l'alumnat perquè en la societat actual els continguts i els coneixements tenen molt més valor que els aspectes socioemocionals dels infants. Així reflexiona les famílies entrevistades:

- La part històrica de la pedagogia costa molt de canviar, aquesta transmissió de coneixements costa molt mirar-ho des d'un altre punt de vista i després hi ha una part de quin tipus de societat i d'en quin món vivim. Quan vivim en un món capitalista, consumista, on volem persones que siguin bones en la seva feina, que siguin competents, que tinguin molts coneixements i que siguin molt especialitzades en la seva feina, doncs llavors necessitem escoles que estiguin molt centralitzades en aquest tipus de coneixement. És el que dona més diners, més que si una persona està feliç o no està feliç. (Família A).
- “Com a família, jo penso que socialment hi ha una pressió sobre allò que aprens, és a dir, abans havies d'acabar P5 llegint. La meva filla gran a P5 llegia perfectament, però el meu fill que va a 2n de primària anem llegint, però així llegia la meva filla a P5. Socialment, és a dir, el tema que vagis a una escola que estiguis molt ben preparat, aquest temari s'ha de fer, com que allò no ho has treballat? Quan jo penso que moltes de les escoles hem fet com un retrocés en això de dir que no cal tanta pressa, perquè en realitat si t'has d'aprendre memorísticament alguna cosa, t'oblidaràs dintre de dos dies i actualment ho pots buscar per internet, perquè t'has de perdre 10 hores per estudiar allò? Tot està canviant, el que passa és que la societat encara pressiona a nivell de coneixements. Penso que això és un punt de dir que les escoles potser no acaben d'apostar del tot per això perquè tenen un prestigi, de sortir i sabent molt.” (família B).

3.7. Categoria relació escola-família.

En aquesta categoria es mostren 6 codis, els quals fan referència a la relació, que per les famílies entrevistades ha d'haver-hi, entre l'escola i la família. Argumenten que és necessari establir un vincle comunicatiu amb l'escola acompanyar emocionalment als seus fills seguint la línia que es fa a l'escola. Així ho expliquen les dues famílies entrevistades:

- Tenir una relació propera amb l'escola i tenir present què és el que estan treballant els meus fills i filles a l'escola i tenir una relació propera no només amb l'escola en general, sinó amb la tutora o amb el tutor. Crec que és molt important aquesta vinculació de la família amb l'escola per fer un treball conjunt. L'escola és un complement molt important perquè passen moltes hores, sobretot que hi ha una part molt important, que és la part de socialització, de relació amb els iguals, però la família és la base. (família A).
- Fent una mica més de formació per pares. Es va fer una sobre abusos sexuals, o de l'adolescència. Doncs una mica fer-nos alguna xerrada, més que ens la fessin els mateixos mestres, si no que ens possessin en contacte amb algun expert, és a dir, un psicòleg expert en l'adolescència i que fes una xerrada. Això estaria bé perquè tindries un espai per escoltar coses que potser t'ajuden en el teu dia a dia. (família B).

3.8. Categoria *Millores econòmiques per afavorir l'educació emocional.*

En aquesta categoria es mostren un total de 3 codis, els quals fan referència a les millores que les famílies creuen que hauria d'haver-hi a l'escola per afavorir una millor educació social i emocional cap als infants. Una de les famílies considera que l'escola està fent un bon treball en l'educació socioemocional dels alumnes i l'altra família entrevistada considera que hi ha aspectes que es podrien millorar, però són aspectes que sovint no depenen directament de l'escola, sinó de l'administració. Les famílies entrevistades destaquen:

- "Millorar sempre es pot millorar, és a dir, encara que tot sigui millorable, penso que en aquest aspecte l'escola està fent una bona feina. Jo com a mare, que surtin i que t'expliquin coses que fan i com ho viuen, ja em dona peu a què estigui contenta en com es treballen les emocions a l'escola. Però millorable sempre podries buscar millores." (família B).
- "Crec que en l'ensenyament s'hauria d'invertir molt més, em refereixo a nivell de pressupostos econòmics perquè la ràtio d'una aula fos inferior on l'acompanyament per part del tutor o tutora fos més fàcil perquè tenim unes ràtios molt elevades. Defenso totalment l'escola inclusiva, però això també requereix recursos personals, i això són diners. A més a més fer una reestructuració també física de l'escola perquè l'entorn sigui més agradable, perquè la classe sigui acollidora. Tot això representa també un cost econòmic. Penso que seria molt interessant que es tingués aquesta visió d'inversió a les escoles." (família A).

Discussió

Aquest estudi ha permès comprovar les percepcions de mestres i famílies d'una escola ordinària en el procés socioemocional dels infants i les experiències dels alumnes. Per comprovar aquestes percepcions, s'han tingut en compte l'existència de diversos factors i variables en l'estudi. Els factors i variables que s'han tingut presents durant aquesta investigació han sigut el projecte expressió que duen a terme a l'escola, el currículum, els beneficis de l'educació emocional, les emocions agradables lligades a l'aprenentatge, les emocions menys agradables lligades a l'aprenentatge, el rendiment acadèmic, la relació escola-família i les millores econòmiques per afavorir l'educació emocional.

Des de fa unes dècades, les escoles han anat des d'un enfocament més tradicional centrant-se solament en el procés acadèmic dels alumnes, cap a un enfocament més holístic on s'implementen més projectes socioemocionals (Elberston, et al., 2010). En el cas d'aquest estudi, i després d'analitzar les dades extretes, les mestres comenten que encara que quedi molt de camí per recórrer a l'hora d'implementar més projectes socials i emocionals a les escoles i que els centres educatius li donin més importància a treballar les emocions dels infants, creuen que cada vegada més i des de fa uns anys, es va tendint a treballar més les competències emocionals dels alumnes.

Elias et al., (1997, citat per Durlak et al., 2011) afirma que, les relacions socials i els processos emocionals afecten el com i què aprenen els alumnes i les escoles i les famílies han de tractar eficaçment aquests aspectes del procés educatiu en benefici dels infants. Durant la realització d'aquest estudi, les respostes de mestres i famílies entrevistades coincideixen amb la informació extreta de l'article. Tant les mestres com les famílies consideren que les relacions socials i els processos emocionals dels infants afecten la manera i el contingut que aprenen. Argumenten que per aprendre, els alumnes han d'estar emocionalment tranquils amb ells mateixos per poder aprendre, sinó l'accés al contingut i a la informació serà més difícil perquè no estaran emocionalment connectats.

Les habilitats emocionals són un requisit previ per desenvolupar les habilitats de pensament i d'aprenentatge que comprenen la part més acadèmica (Brendtro et al., 1990; Elias et al., 1997, citat per Elbertson, 2010). Després d'observar els resultats d'aquest estudi, les mestres i famílies estan d'acord en el fet que les emocions són la base i l'element clau per desenvolupar després l'aprenentatge. Els infants entrevistats també comenten que aprenen millor quan estan motivats per aquella tasca o que no aprenen tant quan se senten nerviosos o tenen vergonya perquè emocionalment no estan predisposats a aprendre.

Un altre aspecte a tenir en compte tal com argumenten Durlak, et al., (2011) és que els centres educatius tenen el paper de fomentar el desenvolupament cognitiu de l'alumnat, però també de fomentar el desenvolupament social i emocional. En el cas d'aquest estudi, les mestres expliquen que desenvolupar la part cognitiva dels infants és molt important, però que en l'època en la qual ens trobem, que amb una recerca a internet els alumnes troben la resposta, és molt important també desenvolupar aquestes competències socials i emocionals, que no es troben a internet i que són molt necessàries perquè l'alumnat es desenvolupi millor en aquests àmbits.

Relacionat amb el que s'acaba d'exposar anteriorment, Durlak, et al., (2011) afirmen també que les escoles tenen recursos sovint limitats per abordar les àrees socials i emocionals dels infants i s'exposen a pressions intenses per millorar el rendiment acadèmic dels alumnes. En el cas d'aquest estudi, tant mestres com famílies estan d'acord amb la informació extreta de l'article guia. Les mestres comenten que sovint els mestres no tenen els suficients coneixements socials i emocionals per ensenyar-los als seus alumnes i que necessiten formació de persones expertes que els donin recursos i eines. Les famílies comenten també que aquestes pressions per millorar el rendiment acadèmic és perquè socialment hi ha una pressió sobre allò que aprenen els infants i que aquests estiguin molt ben formats en l'àmbit acadèmic i a nivell de coneixements de cara al seu futur.

Tal com afirma Osterman (2000, citat per Elbertson, 2010), els infants aprenen acadèmicament més quan estan en entorns d'aula caracteritzats per relacions positives amb els docents i amb els iguals, ja que la implementació de projectes socials i emocionals a l'aula afavoreixen el desenvolupament socioemocional dels alumnes mitjançant l'establiment d'un entorn segur i agradable que millori la gestió d'aula i que fomenti l'aprenentatge dels infants. (Cook et al., 1999; Hawkins et al., 2004; Schaps et al., 2004, citat per Durlak et al., 2011). D'acord amb aquesta informació extreta dels articles guia i amb els resultats extrets d'aquest estudi, les mestres argumenten que és molt important establir un entorn de calma i tranquil·litat per fomentar un entorn agradable on els alumnes se sentin bé emocionalment.

Finalment, com a síntesi, els resultats obtinguts en aquest estudi proposen que l'escola *Trèvol*, que té un projecte socioemocional dins del seu projecte educatiu. Aquest, és un projecte que en aquesta escola funciona i que té molt beneficis positius de cara als infants, ja que tenen un espai on poden compartir les seves emocions i experiències per ajudar-se entre tots, mitjançant l'assemblea de conversa i les dinàmiques de grup que es duen a terme segons el grup, l'edat i les necessitats de l'alumnat. Encara que hi hagin possibles inconvenients en el projecte, com la manca de recursos o la

manca de formació de professorat en l'àmbit socioemocional. Cal recordar que aquest curs, derivat per la crisi sanitària de la COVID-19, els tutors duen a terme aquest projecte, quan sempre l'han realitzat mestres especialistes en la matèria. Tot i això, l'escola ha pogut seguir defensant el treball sobre educació emocional que fan des de fa uns anys, i en aquest cas el projecte "expressió" ajuda a regular i gestionar els processos emocionals dels infants.

Conclusions i recomanacions pràctiques

En aquest apartat s'exposen, primerament les conclusions del present estudi, després les projeccions de possibles estudis futurs sobre la temàtica d'aquest treball i finalment les recomanacions pràctiques i propostes de millora a tenir en compte en un futur.

Cal especificar que tots els estudis d'investigació presenten limitacions i barreres durant el procés d'elaboració i d'anàlisi de les dades. En el cas d'aquest estudi, la principal limitació és la mida de la mostra, ja que aquesta mostra només s'aplica a una escola concreta i solament es realitzen 6 entrevistes. Això fa que la mostra sigui molt reduïda i que les dades obtingudes també siguin escasses. Aquesta mostra tan reduïda fa que les dades obtingudes només es puguin aplicar en aquest centre educatiu i no permet que es pugui generalitzar a altres contextos perquè les percepcions de mestres, famílies i alumnat poden ser diferents. Tampoc es podria aplicar en un altre context perquè el projecte social i emocional que funciona en aquesta escola, potser en un altre centre educatiu no funciona, ja que els objectius i activitats plantejats no s'adaptarien.

Una altra limitació que és present, és el tema de les entrevistes. En el moment actual en què ens trobem i per la situació sanitària derivada del COVID-19, l'accés a l'escola està més restringit i totes les entrevistes s'han fet de forma telemàtica. Aquest aspecte és una limitació perquè no permet fer les entrevistes presencials i les preguntes són més dirigides, però la modalitat en línia és una manera de treballar a la qual aquest estudi s'ha adaptat sense gaires dificultats.

Una altra limitació de l'estudi és el temps que s'ha tingut per realitzar la investigació. El temps que s'ha tingut és insuficient com per extrapolar les dades a una altra escola o context diferent. El present estudi és una mostra o un primer contacte amb la recerca d'investigació per tal d'aproximar-se a un treball amb una mostra més gran i amb una anàlisi de dades més completa.

Encara que en aquest estudi hi hagi limitacions, també hi ha aspectes positius en el treball. Un d'aquests aspectes positius és que la temàtica de l'estudi està de plena actualitat i és un tema que cada vegada més les escoles els preocupa i acaben implementant projectes socioemocionals per ajudar a millorar el benestar dels seus alumnes. Tal com van comentar les mestres entrevistades en aquest estudi, les escoles comencen a fer un retrocés en l'àmbit dels continguts acadèmics per centrar-se més en les competències socials i emocionals dels infants. Per aquest motiu, la temàtica

del treball es podria portar a terme en una altra escola, sempre que treballin l'educació social i emocional mitjançant un projecte o de manera més tradicional, mitjançant una assignatura.

Pel que fa al tema de les possibles projeccions de futurs estudis, es podria analitzar en un altre context diferent, és a dir, en una altra escola que en el seu projecte educatiu tingui un programa d'educació social i emocional per fomentar les competències dels infants en aquests àmbits, amb l'objectiu de comparar com treballen les habilitats socials i emocionals en aquesta escola concreta i la perspectiva que tenen els mestres, les famílies i els infants sobre el projecte socioemocional que duen a terme al centre educatiu. A part d'això, també es podria analitzar i comparar els resultats obtinguts d'aquesta escola nova i els resultats obtinguts de l'altra escola, presents en aquest estudi.

Un altre possible estudi futur seria realitzar un estudi mitjançant una mostra més gran, ja sigui en el mateix centre que apareix en aquest treball o en un altre centre educatiu que treballi l'educació socioemocional. La idea seria realitzar un estudi amb una mostra més gran, però tenint la possibilitat d'entrevistar a més mestres, a més famílies i a més alumnat de cursos diferents i també poder establir una observació a l'aula per fer un treball de camp. D'aquesta manera, en tenir una mostra més gran, els resultats obtinguts són més fàcils de poder-los generalitzar i extrapolar a altres contextos o centres escolars.

Pel que a les recomanacions pràctiques i propostes de millora, caldria millorar la formació dels mestres, de manera que els equips docents tinguessin els coneixements suficients en l'àmbit social i emocional i tinguessin més recursos en aquest àmbit per treballar a l'aula amb els infants. Sense una formació adient i un treball emocional previ dels mestres, treballar les habilitats socials i emocionals de l'alumnat és més difícil. A més, es podria millorar si s'impliqués a tota la comunitat educativa que participa en l'escola, per fer partícips a tots els agents implicats i que tant famílies com alumnes col·laborin conjuntament amb l'escola per millorar i ajudar al benestar dels alumnes.

Una altra recomanació pràctica i de millora, seria incloure l'educació socioemocional i les seves habilitats a assolir en el currículum de primària, ja que així quedaria per escrit en un document oficial i els centres educatius podrien seguir una programació més pautaada en el procés d'ensenyament-aprenentatge dels alumnes.

Per concloure, totes aquestes recomanacions pràctiques i de millora i els possibles estudis futurs sobre la temàtica, són només per a promoure un aprenentatge socioemocional més significatiu i necessari per la vida diària dels alumnes. A l'escola és un dels llocs on passen més temps i és interessant, des de

l'entorn educatiu, promoure i comprendre la importància d'una bona educació socioemocional i d'una bona gestió d'aquestes habilitats per el desenvolupament integral dels infants en aquests dos àmbits.

Refèrencies bibliogràfiques

- Alcañiz, M., i Planas, D. (2011). *Disseny d'enquestes per a la investigació social*. Barcelona: Edicions Universitat de Barcelona.
- Brackett, M. A., Reyes, M. R., Rivers, S. E., Elbertson, N. A., i Salovey, P. (2011). Assessing Teachers' Beliefs About Social and Emotional Learning. *Journal of Psychoeducational Assessment*, 30(3), 219–236.
- Durlak, J. A., Weissberg, R. P., Dymnicki, A. B., Taylor, R. D., i Schellinger, K. B. (2011). The impact of enhancing students' social and emotional learning: A meta-analysis of school-based universal interventions. *Child Development*, 82(1), 405–432.
- Dyson, B., Howley, D., i Shen, Y. (2019). Teachers' perspectives of social and emotional learning in Aotearoa New Zealand primary schools. *Journal of Research in Innovative Teaching & Learning*, 12 (1), 68-84.
- Elbertson N.A., Brackett M.A., i Weissberg R.P. (2010) School-Based Social and Emotional Learning (SEL) Programming: Current Perspectives. En Hargreaves A., Lieberman A., Fullan M., Hopkins D. (eds) *Second International Handbook of Educational Change* (pp. 1017-1032). Springer, Dordrecht.
- Fernández Núñez, L. (2006). *Fichas para investigadores ¿Cómo analizar datos cualitativos?* Barcelona: Institut de Ciències de l'Educació.
- Pekrun R. (2011) Emotions as Drivers of Learning and Cognitive Development. En Calvo R., D'Mello S. (eds) *New Perspectives on Affect and Learning Technologies* (pp. 23-29). Springer, New York, NY.
- Roigé, X., Estrada, F., i Beltran, O. (1999). *Tècniques d'investigació en antropologia social*. Barcelona: Edicions Universitat de Barcelona.
- Rivers, S. E., Brackett, M. A., Reyes, M. R., Elbertson, N. A., i Salovey, P. (2013). Improving the social and emotional climate of classrooms: A clustered randomized controlled trial testing the RULER approach. *Prevention Science*, 14(1), 77–87.

Schonert-Reichl, K. (2017). Social and Emotional Learning and Teachers. *The Future of Children*, 27(1), 137-155.

Maria Galo Fernandez

Apèndix

APÈNDIX 1 – TAULA DE PREGUNTES A MESTRES AMB REFERÈNCIES DELS ARTICLES GUIA

Seguidament, s'adjunten la taula/es sobre les preguntes de l'entrevista destinades a mestres, les quals s'estructuren mitjançant les justificacions dels articles guia consultats.

Taula destinada a les mestres de l'escola

Pregunta de l'entrevista (Mestres)	Justificació
1. Quin és el teu càrrec dins de l'escola?	Descripció de la mostra.
2. Quants anys d'experiència tens com a mestra?	Descripció de la mostra.
3. Quina influència creus que tenen les emocions en el procés d'ensenyament-aprenentatge dels infants?	La investigació cognitiva i neurocientífica suggereix que les emocions són fonamentalment importants per a l'aprenentatge i el desenvolupament humà. Concretament, estudis experimentals han trobat que les emocions influeixen en una àmplia varietat de processos cognitius que contribueixen a l'aprenentatge, com la percepció, l'atenció, la memòria, la presa de decisions i la resolució de problemes cognitius (Clore i Huntsinger, 2007; Loewenstein i Lerner, 2003, citat per Pekrun, 2017)
4. Què són les emocions relacionades en un entorn escolar?	Les emocions són processos dinàmics sempre presents en la vida quotidiana dels estudiants, els seus educadors i famílies (Schutz i Pekrun 2007, citat per Rivers et al., 2013). Entre els molts processos i comportaments que afecten i es veuen afectats per les emocions hi ha les interaccions socials, l'aprenentatge, el pensament autorefectant i la presa de perspectiva (Rivers et al., 2013).
5. Quin paper juguen, en el vostre centre, les emocions en l'aprenentatge dels infants? Podries posar algun exemple concret?	Elaboració pròpia.
6. Consideres que les emocions haurien d'estar més presents en el currículum de primària?	Per aconseguir un currículum que abordi les necessitats de tots els alumnes, la programació escolar ha d'esforçar-se per millorar la qualitat dels entorns en què es produeix l'aprenentatge

	acadèmic, social i emocional. Els programes d'aprenentatge socials i emocionals basats en l'evidència aborden competències socials i emocionals tant directament com indirectament en tot el currículum de primària (Rivers, et al., 2013).
7. En quin àmbit/s del currículum penses que hauria de formar part?	Elaboració pròpia.
8. Quins són els beneficis alhora d'incorporar a l'aula les emocions en l'aprenentatge?	Les emocions són molt importants per al procés educatiu perquè impulsa l'atenció, que a la vegada impulsa l'aprenentatge i la memòria (Elias et al., 1997, citat per Elbertson, et al., 2010). A més, les emocions impacten en la percepció, la motivació, el pensament crític i el comportament (Izard, 2002; Llàtzer 1991; Mayer i Salovey, 1997, citat per Elbertson, et al., 2010).
9. Creus que als centres educatius es tracten les emocions en el procés d'aprenentatge, o pel contrari només es centren en la part més cognitiva?	Elaboració pròpia.
10. Creus que, a l'aula, s'ha de fer un treball diari o sistemàtic sobre una emoció concreta i treballar sobre aquesta?	Cada unitat es va ensenyar durant un període de dues setmanes i es va centrar en una paraula de sentiment, com ara "eufòria" o "vergonya". Els passos van ser dissenyats per durar 15-20 min i integrar-se en la instrucció regular de l'aula (Rivers, et al., 2013).
11. Per què és necessària una bona formació del professorat en gestió socioemocional dins l'aula?	La competència socioemocional dels mestres i el benestar influeixen fortament en el context d'aprenentatge i en els programes SEL a les aules (Jones et al., 2013, citat per Schonert-Reichl,2017). Les aules amb relacions càlides entre el mestre i l'infant promouen un aprenentatge més profund entre els estudiants: els nens que se senten còmodes amb els seus mestres i companys estan més predisposats i persisteixen més en les tasques d'aprenentatge difícils (Merritt et al., 2012, citat per Schonert-Reichl,2017). Per contra, quan els mestres condueixen de manera deficient les demandes socials i emocionals en

	l'aprenentatge de l'alumnat, aquests demostren un acompliment socioemocional més baix (Marzano et al., 2003).
12. Per què és important crear un bon entorn socioemocional dins l'aula?	L'entorn d'aprenentatge afecta als resultats del desenvolupament dels infants (Brackett, et al., 2011). Crear entorns escolars que proporcionin relacions mútuament solidàries i de confiança entre mestres i alumnes i que fomentin l'assoliment escolar, la resolució de problemes i el compromís cívic (Catalano et al., 2004, citat per Rivers et al., 2013). A les aules que es fomenten aquest tipus d'interaccions, els alumnes tenen més probabilitats de satisfer les seves necessitats socials i emocionals (Rivers et al., 2013). Les millores del clima escolar i d'aula transformen la manera com els alumnes experimenten i perceben la seva vida escolar, la qual cosa potencia el seu desenvolupament acadèmic, psicològic i social, així com el seu ajust i rendiment escolar (Elbertson et al., 2010).
13. Quins són els beneficis pels infants implementar programes socials i emocionals a l'aula?	els infants que participen en interaccions socials positives amb els seus professors, companys i famílies i que participen activament i cooperativament en el procés d'aprenentatge tenen més èxit dins i fora de l'escola (Elbertson et al., 2010). Els alumnes funcionen millor acadèmicament quan experimenten un sentiment de pertinença a l'escola i aprenen en entorns caracteritzats per relacions positives (Osterman, 2000, citat per Elbertson et al., 2010).

APÈNDIX 2 – TAULA DE PREGUNTES A FAMÍLIES AMB REFERÈNCIES DELS ARTICLES GUIA

A continuació, s'adjunten la taula/es sobre les preguntes de l'entrevista destinades a famílies del centre, les quals s'estructuren mitjançant les justificacions dels articles guia consultats.

Taula destinada a les famílies de l'escola

Pregunta de l'entrevista (Mares)	Justificació
1. A part de ser mare d'un alumne del centre, també ets mestra a l'escola no? Podries explicar quin és el teu càrrec?	Descripció de la mostra.
2. Quants anys d'experiència tens com a mestra?	Descripció de la mostra.
3. Quina influència creus que tenen les emocions en el procés d'ensenyament-aprenentatge dels infants?	La investigació cognitiva i neurocientífica suggereix que les emocions són fonamentalment importants per a l'aprenentatge i el desenvolupament humà. Concretament, estudis experimentals han trobat que les emocions influeixen en una àmplia varietat de processos cognitius que contribueixen a l'aprenentatge, com la percepció, l'atenció, la memòria, la presa de decisions i la resolució de problemes cognitius (Clare i Huntsinger, 2007; Loewenstein i Lerner, 2003, citat per Pekrun, 2017)
4. Què són les emocions relacionades en un entorn escolar?	Les emocions són processos dinàmics sempre presents en la vida quotidiana dels estudiants, els seus educadors i famílies (Schutz i Pekrun 2007, citat per Rivers et al., 2013). Entre els molts processos i comportaments que afecten i es veuen afectats per les emocions hi ha les interaccions socials, l'aprenentatge, el pensament autorefectant i la presa de perspectiva (Rivers et al., 2013).
5. Quin paper juguen, en el vostre centre, les emocions en l'aprenentatge dels infants? Podries posar algun exemple concret?	Elaboració pròpia.

<p>6. Consideres que les emocions haurien d'estar més presents en el currículum de primària?</p>	<p>Per aconseguir un currículum que abordi les necessitats de tots els alumnes, la programació escolar ha d'esforçar-se per millorar la qualitat dels entorns en què es produeix l'aprenentatge acadèmic, social i emocional. Els programes d'aprenentatge socials i emocionals basats en l'evidència aborden competències socials i emocionals tant directament com indirectament en tot el currículum de primària (Rivers, et al., 2013).</p>
<p>7. En quin àmbit/s del currículum penses que hauria de formar part?</p>	<p>Elaboració pròpia.</p>
<p>8. Quins són els beneficis alhora d'incorporar a l'aula les emocions en l'aprenentatge?</p>	<p>Les emocions són molt importants per al procés educatiu perquè impulsa l'atenció, que a la vegada impulsa l'aprenentatge i la memòria (Elias et al., 1997, citat per Elbertson, et al., 2010). A més, les emocions impacten en la percepció, la motivació, el pensament crític i el comportament (Izard, 2002; Llätzer 1991; Mayer i Salovey, 1997, citat per Elbertson, et al., 2010).</p>
<p>9. Creus que als centres educatius es tracten les emocions en el procés d'aprenentatge, o pel contrari només es centren en la part més cognitiva?</p>	<p>Elaboració pròpia.</p>
<p>10. Creus que, a l'aula, s'ha de fer un treball diari o sistemàtic sobre una emoció concreta i treballar sobre aquesta?</p>	<p>Cada unitat es va ensenyar durant un període de dues setmanes i es va centrar en una paraula de sentiment, com ara "eufòria" o "vergonya". Els passos van ser dissenyats per durar 15-20 min i integrar-se en la instrucció regular de l'aula (Rivers, et al., 2013).</p>
<p>11. Perquè és necessària una bona formació del professorat en gestió socioemocional dins l'aula?</p>	<p>La competència socioemocional dels mestres i el benestar influeixen fortament en el context d'aprenentatge i en els programes SEL a les aules (Jones et al., 2013, citat per Schonert-Reichl,2017). Les aules amb relacions càlides entre el mestre i l'infant promouen un aprenentatge més profund entre els estudiants: els nens que se senten còmodes amb els seus mestres i companys estan més predisposats i persisteixen més en</p>

	<p>les tasques d'aprenentatge difícils (Merritt et al., 2012, citat per Schonert-Reichl, 2017). Per contra, quan els mestres condueixen de manera deficient les demandes socials i emocionals en l'aprenentatge de l'alumnat, aquests demostren un acompliment socioemocional més baix (Marzano et al., 2003).</p>
<p>12. Perquè és important crear un bon entorn socioemocional dins l'aula?</p>	<p>L'entorn d'aprenentatge afecta als resultats del desenvolupament dels infants (Brackett, et al., 2011). Crear entorns escolars que proporcionin relacions mútuament solidàries i de confiança entre mestres i alumnes i que fomentin l'assoliment escolar, la resolució de problemes i el compromís cívic (Catalano et al., 2004, citat per Rivers et al., 2013). A les aules que es fomenten aquest tipus d'interaccions, els alumnes tenen més probabilitats de satisfer les seves necessitats socials i emocionals (Rivers et al., 2013). Les millores del clima escolar i d'aula transformen la manera com els alumnes experimenten i perceben la seva vida escolar, la qual cosa potencia el seu desenvolupament acadèmic, psicològic i social, així com el seu ajust i rendiment escolar (Elbertson et al., 2010).</p>
<p>13. Quins són els beneficis pels infants implementar programes socials i emocionals a l'aula?</p>	<p>els infants que participen en interaccions socials positives amb els seus professors, companys i famílies i que participen activament i cooperativament en el procés d'aprenentatge tenen més èxit dins i fora de l'escola (Elbertson et al., 2010). Els alumnes funcionen millor acadèmicament quan experimenten un sentiment de pertinença a l'escola i aprenen en entorns caracteritzats per relacions positives (Osterman, 2000, citat per Elbertson et al., 2010).</p>
<p>14. Com a mare, quina implicació tenen les famílies en l'aprenentatge socioemocional a l'aula dels seus fills?</p>	<p>Un element clau en l'èxit de l'aprenentatge social i emocional dels infants és la implicació de les seves famílies (Christenson i Haysy, 2004; Patrikakou i Weissberg, 2007, citat per Elbertson et al., 2010). La investigació ha demostrat consistentment que les col·laboracions entre la llar i l'escola augmenten tant en el nombre com en la durada dels resultats positius relacionats amb</p>

	l'escola (Fan i Chen, 2001; Jeynes, 2003, citat per Elbertson et al., 2010). Dècades d'investigació han relacionat la implicació dels pares/cuidadors i l'escolarització amb millores en la salut mental i el rendiment acadèmic dels seus fills (Gorman-Smith et al., 1999, citat per Elbertson et al., 2010).
15. En la teva opinió, creus que es podria millorar l'aprenentatge social i emocional dels infants a l'escola? De quina manera?	Elaboració pròpia
16. Per què als centres educatius generalment tenen més pes els aspectes cognitius, de rendiment i d'èxit acadèmic que els aspectes socioemocionals dels infants?	Les escoles tenen recursos limitats per abordar totes aquestes àrees socials i emocionals i experimenten pressions intenses per millorar el rendiment acadèmic dels infants (Durlak et al., 2011).
17. Com a mares, que podrieu fer per promoure l'aprenentatge social i emocional dels vostres fills en relació al que fan a l'escola? Podries posar algun exemple?	Elaboració pròpia.

APÈNDIX 3 – TAULA DE PREGUNTES A ALUMNES

En aquest apartat, s'adjunta la graella sobre les preguntes de l'entrevista destinades als infants, les quals no segueixen la mateixa estructura que les taules anteriors, sinó que em comptes d'estructurar-se a través dels articles guia, s'ha fet amb la finalitat d'observar experiències personals.

Pregunta de l'entrevista (Alumnes)
1. Què són les emocions? Com ho explicaries? Pots posar algun exemple?
2. Perquè creus que són importants les emocions alhora d'aprendre?
3. Quines emocions experimentes/com et sents a la classe quan realitzes proves o exàmens?
4. Quines emocions experimentes/com et sents quan estàs fent un projecte en grup, o assignatura que t'agrada?
5. Perquè creus que hi ha matèries que et consten més d'aprendre/ et són més difícils?

APÈNDIX 4 – TRANSCRIPCIONS ENTREVISTES

A continuació, es troben les entrevistes realitzades a les dues famílies, a les dues mestres i als dos alumnes del centre educatiu *Trèvol*.

Transcripció entrevista família A

Introducció:

“Hola, em dic Maria, sóc estudiant del grau d’educació primària i estic fent el meu TFG sobre l’aprenentatge emocional en l’entorn d’aula. Abans de començar amb l’entrevista, et volia donar les gràcies per ajudar-me en l’entrevista i en el meu treball i agrair-te aquesta estona per realitzar l’entrevista. Aquesta entrevista la gravaré per tal de poder-hi accedir després. A més, les dades personals, com els noms, i les dades del centre seran confidencials i en el meu treball apareixeran amb pseudònims. Ara, que ja t’he explicat tot això, volia començar l’entrevista amb unes preguntes sobre la teva feina:”

- **Entrevistadora:** A part de ser mare d’un alumne del centre, també ets mestra a l’escola no? Podries explicar quin és el teu càrrec?
- **Família A:** Sí
- **Entrevistadora:** D’acord. Em podries explicar una mica quin és el teu càrrec dins de l’escola?
- **Família A:** Jo actualment sóc tutora de P3, d’una de les dos aules de P3. A la meua escola hi ha dues línies i formo part de l’equip d’educació infantil.
- **Entrevistadora:** Molt bé. I quants anys d’experiència tens com a professora?
- **Família A:** Com a mestra?
- **Entrevistadora:** Sí.
- **Família A:** Uns 20 anys
- **Entrevistadora:** Molt bé. Llavors, ara et faig preguntes més sobre el meu treball. Et volia preguntar, quina influència creus tu com a professora, com a mestra, que tenen les emocions en el procés d’ensenyament-aprenentatge dels infants? O sigui la influència que tenen les emocions, creus tu, en el procés d’aprenentatge dels nens i les nenes?
- **Família A:** Les emocions són la base de l’aprenentatge. Són la clau per qualsevol tipus d’aprenentatge. Els estudis de neurologia ens confirmen que perquè una persona aprengui ha d’estar en una situació de calma, a d’estar còmode, a d’estar relaxada, s’ha de sentir amb confiança. Llavors l’estat anímic per començar ha de ser un estat anímic favorable. Una criatura que no esta còmode, que esta enfadada, que està espantada, que no se sent amb confiança o que no esta emocionalment bé en aquell moment no aprendrà. Llavors a part

d'aquest primer punt que penso que és bàsic tenir-ho present, perquè primer has de fer que la teva aula sigui un entorn acollidor, que el teu alumnat estigui a gust amb tu a l'aula. A part d'això, qualsevol tipus d'aprenentatge que tu vulguis treballar o et plantegis qualsevol tipus d'objectiu, ha de ser una activitat o has de fer que sigui motivador, perquè la motivació també està clar que és la clau per aprendre. Primer has d'estar agust i després t'ha de motivar, perquè si no et motiva, doncs perds l'atenció, l'interès... i llavors no hi ha res a fer. A dins d'aquesta motivació, doncs normalment, a infantil nosaltres treballem molt a partir del joc que és el que motiva a les criatures petites i la diversió sempre en un entorn de respecte i d'amor, les emocions són la base de qualsevol aprenentatge.

- **Entrevistadora:** Llavors, et volia preguntar, com definiries tu, que són per tu les emocions que estan relacionades en un entorn escolar.
- **Família A:** Les emocions relacionades són les emocions que pot tenir qualsevol persona, osigui les ideals serien aquestes que he comentat, de una sensació de confort, d'harmonia, de relax... aquest seria un entorn perfecte i que les criatures doncs vinguessin contentes, relaxades, tranquil·les i felices. Això seria l'ideal, però per un costat no sempre aconseguixes generar aquest confort perquè les persones som individuals i úniques, i a més a més, cada criatura igual que cada persona, té el seu equipatge emocional, ja sigui pel seu sistema familiar o pel que ha viscut aquell dia a casa o pel que estigui passant a casa, que és sobretot el nucli emocional seu, doncs depèn de com estigui aquella criatura, doncs vindrà d'una manera o d'un altre. Nosaltres com escola, el que podem fer és acollir-lo i acompanyar-lo, però sempre des del respecte.
- **Entrevistadora:** Llavors, en el vostre centre, a la vostra escola, quin paper juguen les emocions en l'aprenentatge dels infants?
- **Família A:** Importantíssim. A més a més, el que tenim molt clar és que, jo això és el que sempre parlo amb les famílies, quan una criatura està feliç, contenta i relaxada, llavors està preparada per aprendre sinó no. Dediquem molt de temps a aquesta adaptació a l'escola, a aquesta vinculació amb els adults que és molt important i en el dia a dia el que fem és intentar emocionar-los, intentar motivar-los, intentar engrescar-los... osigui que les emocions són constants en una aula i a l'escola en general. És un tema que com escola ho tenim molt present.
- **Entrevistadora:** Perfecte. Consideres com a docent que les emocions haurien d'estar més presents en el currículum de primària?
- **Família A:** Sí
- **Entrevistadora:** Em podries explicar una mica més per què?

- **Família A:** Perquè crec que tenim un currículum que pretén intel·lectualitzar molt als infants, que està molt bé tot el que sigui a nivell conceptual, de dades... és important però són aprenentatges que després en la vida pots tenir altres recursos per aconseguir-ho, com una calculadora, pots fer servir el Google per saber quin rei era aquell rei de no sé on, però tot el que sigui l'educació emocional, jo penso que és bàsica per el desenvolupament de qualsevol persona. Llavors, si que crec que a primària s'hauria de treballar molt més la part emocional. De fet, no sé si m'ho preguntaràs després, però a l'escola tenim un projecte escolar que el vam iniciar fa uns 8 o 10 anys, que és com una mena d'assignatura, que li diem "expressió". Llavors "Expressió" la fem des de P3 fins a 4t de l'ESO i és un espai, una estona que està dedicada exclusivament a educació emocional. Llavors ho fem des de P3 fins a 4t d'ESO un cop a la setmana, justament per la importància que li donem a la nostra escola a l'educació emocional. Llavors, aquestes estones que duren 1 hora es fan en grup partit i a infantil es treballen les emocions bàsiques evidentment i a mida que es van fent grans es va ampliant i es treballa tot a través d'una assemblea de conversa i després a través de diferents dinàmiques, ja sigui a través d'un conte, d'una obra de teatre, d'un joc, de algun tipus d'activitat d'expressió corporal, a través de la dansa, del moviment, del treball corporal en general es treballen les emocions. I després, acaba la sessió normalment amb una estona de relaxació.
- **Entrevistadora:** Molt interessant el projecte. Seguint amb el tema del currículum, en quins àmbit/s del currículum, més concretament, creus que hauria de formar part, el tema de l'educació emocional?
- **Família A:** Jo el currículum de primària ara mateix no el tinc molt present, no sé ben bé com va el currículum de primària, però la competència emocional, doncs hauria de ser la més important de totes.
- **Entrevistadora:** Quins són els beneficis que tu consideres que hi ha alhora d'incorporar a l'aula les emocions en l'aprenentatge?
- **Família A:** Jo crec que són bàsicament dos coses. Una lligada als aprenentatges que esta clar que les emocions van totalment vinculades als aprenentatges. I per un altre costat, si nosaltres en una escola el que volem és que sigui un espai per ajudar, acompanyar i fer créixer persones, tot el que estigui relacionat amb l'educació emocional serà un regal per ells perquè és la clau de la vida, al final d'això es tracta. Pots tenir molts coneixements, pots saber moltes coses però si emocionalment no estàs treballat doncs ho tindràs més complicat.
- **Entrevistadora:** Tu creus que als centres educatius es tracten les emocions en el procés d'aprenentatge, o pel contrari tendeixen més a centrar-se en la part més cognitiva, curricular?

- **Família A:** Jo crec que estem en una fase de canvi, a nivell metodològic, a nivell de mirada pedagògica. En general, evidentment hi ha escoles que van al seu ritme o que potser els hi costa més fer aquest procés de canvi, però jo crec que sí, que cada vegada es tenen més presents i que cada vegada s'utilitzen metodologies més lligades a les emocions. Ara per exemple, tota la part de treball cooperatiu va molt lligat a aquesta part emocional. S'està deixant de fer aquelles classes del mestre que transmet coneixement precisament per això.
Entrevistadora: Creus que, a l'aula, s'ha de fer un treball diari o sistemàtic sobre una emoció concreta i treballar sobre aquesta?
- **Família A:** Jo crec que s'ha de fer de les dues maneres. Sí que està bé treballar emocions de manera sistemàtica, per posar nom, sobretot amb els més petits, perquè és interessant que puguin posar nom a aquelles emocions que senten o pugin posar nom a les emocions que senten els altres, que encara és més difícil. Detectar aquelles emocions i posar nom és un primer aprenentatge que és importantíssim. Però no només es tracta d'això, de fer una classe on es parla de la tristesa o de l'alegria. Això està molt bé per fer aquest reconeixement i per integrar aquest vocabulari i aquest reconeixement de les emocions, però en una escola, el treball emocional és constant, és el dia a dia, minut a minut perquè estem treballant amb personetes i les persones vivim i creixem per les emocions. Llavors és un treball constant. Hi ha aquestes dues maneres.
- **Entrevistadora:** Perquè és necessària una bona formació del professorat en gestió socioemocional dins l'aula?
- **Família A:** Primer perquè tu com a docent has d'estar preparada i emocionalment has d'estar bé per atendre les emocions dels altres. Llavors, jo crec que un treball personal lligat a les emocions pròpies com a mestre, crec que és molt important. Esta clar que la vida no és lineal i hi hauran dies que estaràs millor i dies que estaràs pitjor i que et poden passar mil coses a la vida que faran que no sempre estiguis "a tope", però quan tu fas un treball emocional personal teu estàs més preparada per encarar aquest acompanyament emocional dels altres. I fer una formació en relació a les emocions, et dona eines i et fa entendre el perquè de tot plegat, el perquè es tan important. Entendre el perquè i alhora tenir totes aquestes estratègies.
- **Entrevistadora:** Llavors, perquè creus que és important crear un bon entorn socioemocional dins l'aula?
- **Família A:** Perquè si no hi ha no et serveix de res estar allà a la classe. És bàsic.
- **Entrevistadora:** És la base de tot, com deies abans no?
- **Família A:** Clar, si no hi ha un clima favorable emocionalment per aprendre, tu ja pots fer malabars i intentar fer mil coses que no ho aconseguiràs. Has d'invertir molt de temps en això

perquè després tot lo altre ja va rodat. La inversió de temps en les emocions a l'aula també és important.

- **Entrevistadora:** Llavors, quins són els beneficis pels infants implementar programes socials i emocionals a l'aula? És a dir, beneficis d'implementar programes socials i emocionals a l'aula, els beneficis que té.
- **Família A:** Quins beneficis? Doncs els que he dit abans. Això és un aprenentatge de vida. Que més enllà dels aprenentatges conceptuals, tot el que estigui vinculat a les emocions, doncs ens ajudarà a ser persones més íntegres i més felices.
- **Entrevistadora:** el que et volia fer ara són unes preguntes més centrades en el teu paper com a mare, aprofitant que ets mare i mestra. Ara com a mare, quina implicació tenen les famílies en l'aprenentatge socioemocional a l'aula dels seus fills?
- **Família A:** Jo puc parlar de mi en aquest cas. És el nucli, és la base de tot, la família. Cadascú ho viurà de la seva manera, però jo penso que igual que t'he dit a l'aula, les emocions s'han de cuidar i s'han de tenir sempre presents. Se'm fa una mica difícil aquesta pregunta perquè és com molt general. A nivell emocional, als fills te'ls estimes tant que del que es tracta és d'acompanyar-los amb molt d'amor i amb molt de respecte en el seu creixement personal. Més enllà de parlar sobre les emocions és estar-hi i entendre les emocions siguin les que siguin per acompanyar-les i que sigui un procés més agradable en el cas que estiguin tristos. Sigui l'emoció que sigui és estar-hi i acompanyar-lo i potenciar moments agradables, moments de diversió, moments d'amor, moments de respecte. Però clar, és on ens fem les persones, a casa. L'escola és un complement molt important perquè passem moltes hores, sobretot que hi ha una part molt important, que és la part de socialització, de relació amb els iguals, però la família és la base.
- **Entrevistadora:** I en la teva opinió com a mare, creus que es podria millorar l'aprenentatge social i emocional dels infants a l'escola? Que és podria millorar d'alguna manera? De quina manera
- **Família A:** Sí, clar que es podria millorar.
- **Entrevistadora:** Alguna manera així concreta que em puguis explicar?
- **Família A:** Doncs mira, crec que en l'ensenyament s'hauria d'invertir molt més, em refereixo a nivell de pressupostos econòmics perquè la ràtio d'una aula fos inferior on l'acompanyament per part del tutor o tutora fos més fàcil perquè tenim unes ràtios molt elevades. Defenso totalment l'escola inclusiva, però això també requereix de recursos personals, i això són diners. A més a més fer una reestructuració també física de l'escola perquè l'entorn sigui més agradable, perquè la classe sigui acollidora. Tot això representa

també un cost econòmic. Penso que seria molt interessant que es tingues aquesta visió d'inversió a les escoles.

- **Entrevistadora:** Totalment d'acord. La penúltima pregunta és Per què als centres educatius generalment tenen més pes els aspectes cognitius, de rendiment i d'èxit acadèmic que els aspectes socioemocionals dels infants?
- **Família A:** Jo crec que hi ha dues coses. Una és la part històrica de la pedagogia que costa molt de canviar, d'aquesta transmissió de coneixements que parlàvem abans, que això costa molt de mirar-ho des d'un altre punt de vista i després hi ha una part de quin tipus de societat i d'en quin món vivim. Quan vivim en un món capitalista, consumista, on volem persones que siguin bones en la seva feina, que siguin competents, que tinguin molts coneixements i que siguin molt especialitzades en la seva feina, doncs llavors necessitem escoles que estiguin molt centralitzades en aquest tipus de coneixement. És el que dóna més diners, més que si una persona esta feliç o no esta feliç.
- **Entrevistadora:** per últim, l'última pregunta és com a mares, que podríeu fer per promoure l'aprenentatge social i emocional dels vostres fills en relació al que fan a l'escola? És a dir, com a mare que podries fer per promoure aquest aprenentatge socioemocional dels nens i de les nenes en relació al que fan a l'escola? Com es podria complementar? Com a família, com es podria complementar el que fan a l'escola?
- **Família A:** Tenir una relació propera amb l'escola i tenir present què és el que estan treballant els meus fills i filles a l'escola i tenir una relació propera no només amb l'escola en general, sinó amb la tutora o amb el tutor. Crec que és molt important aquesta vinculació de la família amb l'escola per fer un treball conjunt.
- **Entrevistadora:** Totalment d'acord amb el que has dit. Fins aquí les preguntes que havia de fer.

Transcripció entrevista família B

Introducció:

“Hola, em dic Maria, sóc estudiant del grau d’educació primària i estic fent el meu TFG sobre l’aprenentatge emocional en l’entorn d’aula. Abans de començar amb l’entrevista, et volia donar les gràcies per ajudar-me en l’entrevista i en el meu treball i agrair-te aquesta estona per realitzar l’entrevista. Aquesta entrevista la gravaré per tal de poder-hi accedir després. A més, les dades personals, com els noms, i les dades del centre seran confidencials i en el meu treball apareixeran amb pseudònims. Ara, que ja t’he explicat tot això, volia començar l’entrevista amb unes preguntes sobre la teva feina:”

- **Entrevistadora:** A part de ser mare d’un alumne del centre, també ets mestra a l’escola no?
- **Família B:** Sí
- **Entrevistadora:** Em podries explicar quin és el teu càrrec?
- **Família B:** Sóc tutora de 5è de primària i coordino el cycle superior. Altres anys sempre hem fet classe a moltes més aules, però aquest any només faig classe amb els meus alumnes de cinquè, el que passa és que també faig matèries com educació física, per exemple, o religió que fins ara no feia.
- **Entrevistadora:** I quants anys d’experiència tens com a mestra?
- **Família B:** Doncs fa 21 anys que treballo en aquesta escola. Vaig acabar la carrera, vaig estar un any fent menjadors i alhora vaig començar la carrera d’història a la tarda perquè no pensava aconseguir feina així tant ràpid, i després ja vaig començar aquí fent una suplència i ja m’hi vaig quedar. He fet de tot, des de suplències a P3, per exemple, de 6 mesos o una cosa així i després quan ja vaig entrar a primària he estat a tots els cursos. A dins de l’escola he fet des de coordinació de menjador, a coordinació de casal d’
- **Entrevistadora:** Tens bastanta experiència en aquest sentit perquè has tocat de tot. Ara les preguntes són més centrades en el meu treball, ara que ja t’ubico una mica més en el teu rol, volia preguntar-te quina influència creus tu com a mestra, que tenen les emocions en el procés d’ensenyament-aprenentatge dels infants?
- **Família B:** Mira, jo crec que per poder aprendre necessites emocionalment estar bé. Necessites sentir-te estimat en l’entorn, vull dir, necessites estar tranquil. Llavors si tu estàs tranquil tot allò que has d’aprendre ho acabaràs aprenent, depenent també del teu nivell maduratiu, però en realitat si una persona emocionalment ja no està bé, ja no està oberta a aprendre coses, i jo penso que té tot a veure, perquè si aquesta part no funciona l’altre segur que no avança. És la base, és a dir, que els nens entrin a la classe, que estiguin còmodes, que et puguin fer una broma, que sàpiguen una mica les normes i seguir-les sense cap tipus de

pressió, és a dir, que es trobin còmodes i que tinguin confiança és la base per després poder fer moltes altres coses, però sense aquesta base és difícil.

- **Entrevistadora:** I per tu, com explicaries què són les emocions relacionades en un entorn escolar? Perquè entenc que no són el mateix les emocions que es puguin donar dins de l'escola, dins del centre, que les emocions de fora.
- **Família B:** Jo no les veig tant diferents en realitat, perquè a l'escola tot el que fas genera aquestes emocions, tots els ímputs que reps tant dels companys com dels mestres sempre et generen emocions. A l'escola treballem el control d'aquestes emocions, conèixer-les i posar-hi nom, és una feina que fem, per exemple, molt des de l'escola, és a dir, posar-hi nom quan tinc ràbia i perquè la tinc, a que abans d'explotar i donar-li un cop a algú pugui venir i dir tinc ràbia i estic molt enfadat. Llavors tu l'ensenyes a calmar-se, és a dir, jo penso que intentem des de l'escola que aprenguin en relació a tot això, és a dir, a posar-hi nom, a detectar-les i a controlar-les, és una mica la salut emocional per poder conviure. Es donen moltes emocions perquè relacions socials hi ha constantment, és a dir, no estàs a casa davant d'un ordinador, sinó que estàs amb els teus companys, i un et molesta, et dona un cop de peu, tens obsessió perquè aquell sempre em fa coses. Les relacions són constants a l'escola, perquè vivim amb convivència, i jo penso que nosaltres a l'escola les treballem molt, és a dir, en el dia a dia, en les coses que passen cada dia, en que t'atreveixis o tinguis la confiança d'explicar el que t'està passant, perquè estàs així, que ho identifiquis i ho treballis. Així després, fora de l'escola també ho podràs fer això, és a dir, quan vas al pati i tens un conflicte amb algú doncs sabràs autoregular-te d'aquestes emocions i encaminar-les.
- **Entrevistadora:** M'ho has explicat una mica ara, però més concretament si em podries explicar el paper que juguen, en la vostra escola, les emocions en l'aprenentatge dels infants?
- **Família B:** Des de fa vuit o nou anys, l'equip directiu va posar dins del seu projecte educatiu la matèria o l'apartat d'expressió. Primer van sorgir idees tipus teatre i coses per l'estil, però després quan ja vam fer un projecte sobre escrit, és a dir, detallant objectius i tot això, es va veure que en realitat el que volíem treballar no era un teatre, sinó era una manera de com els nostres alumnes senten, què senten, i sobretot, el tema de treballar una emoció i amb els més petits, per exemple, mitjançant un conte, la treballen. Moltes vegades el que fem és aprofitar allò que porten ells, és a dir, quan comencen la classe d'expressió sempre fem una assemblea on tothom t'explica com se sent, i llavors arrel d'això doncs em sento trist perquè s'ha mort el hámster, i treballem la tristesa, algú s'ha sentit així...
- **Entrevistadora:** A partir de la pròpia experiència entenc no?

- **Família B:** Sempre portem temes ja preparats, però si dins de l'assemblea sorgeix algun tema que ens doni peu per aprofundir més en una cosa, doncs l'aprofitem. Llavors, jo penso que ens agrada molt i ara per exemple, l'altre dia amb una reunió de pares, utilitzen molt aquest vocabulari, és a dir, quan els sents parlar entre ells utilitzen expressions com: estic trist perquè...O també fem un minut de gloria quan és el seu aniversari i llavors has de dir alguna cosa de l'altra persona. Llavors algú diu: m'agrada perquè ets emocionalment forta. Que un nen de deu anys digui m'agrada perquè ets emocionalment forta doncs és un treball que de quart a cinquè doncs anem rebent tot el que han anat treballant en cursos anteriors. Arrel d'aquí, també l'acció tutorial ha canviat, arrel d'aquest projecte perquè l'assemblea és dona més a classe amb el tutor i no només a la classe d'expressió. Jo penso que el treball és aquest, identificar els sentiments, posar un nom a allò que t'està passant, explicar com et sents per dins i identificar quan et passa i controlar aquella emoció i reaccionar correctament.
- **Entrevistadora:** Entenc que el projecte aquest d'expressió és dona a infantil i primària, o només a primària?
- **Família B:** Vam començar a primària perquè va ser un projecte bastant potent, ja que vam dividir la classe en dos, és a dir, fèiem classes d'expressió amb dotze o tretze nens, i això no té color perquè a vegades tu mateixa generes un conflicte amb els alumnes i li dones un paper a cadascú i a vegades han de defensar alguna cosa en allò que no creuen, o buscar diferents solucions en un conflicte. Llavors, vam començar a primària, després es va portar a infantil i ara ho fa tota l'escola fins a 4t d'ESO, el que passa és que a l'ESO no tenen tanta organització i ho fan en gran grup, amb trenta alumnes. S'ha hagut de redirigir una mica perquè no és el mateix trenta que tretze. Però ho fem tota l'escola, des de P3 fins a 4t d'ESO.
- **Entrevistadora:** està molt bé el projecte, em fa que pensar. Llavors relacionat amb les emocions dins del currículum, consideres que les emocions haurien d'estar més presents en el currículum de primària?
- **Família B:** Doncs sí. De totes maneres el currículum de primària actual, et marca allò que hauries de treballar però et deixa tot com molt obert. Al ser competencial, haurien d'estar més presents per escrit, però et dona més llibertat de treball, de treballar d'una manera cooperativa, d'una manera diferent, d'interrelacionar més amb els altres. No està per escrit però és molt més flexible que el currículum que teníem abans que els continguts estaven tant marcats, que no tenies temps per altres coses.
- **Entrevistadora:** El ventall de possibilitats no era tant obert entenc no?

- **Família B:** Hi havia objectius molt específics per assolir, i ara t'indica una mica els temes que has de treballar a cada cicle. Llavors no tens que fer un temari tant bestia, sinó que pots repartir-ho entre tot el cicle i pots utilitzar metodologies diferents.
- **Entrevistadora:** Concretament en quin àmbit/s del currículum penses que hauria de formar part, el tema de les emocions? Si és que n'hauria de formar part d'un.
- **Família B:** Jo en realitat penso que hauria de formar part de tots els àmbits perquè igual que ens relacionem amb els altres sobre el tema de les emocions, és a dir, l'àmbit d'acció tutorial. Religió no sé si hi ha en aquest currículum perquè nosaltres ens organitzem d'una altra manera, però amb l'acció tutorial, per exemple, estaria molt bé que quedés més plasmat. De totes maneres igual que treballes diferents metodologies de treball a totes les àrees, seria transversal, com és la llengua o com són les TIC.
- **Entrevistadora:** Quins són els beneficis alhora d'incorporar a l'aula les emocions en l'aprenentatge dels nens i nenes?
- **Família B:** Doncs que ells se senten més còmodes, que poden parlar d'allò que li passa amb més tranquil·litat. Llavors com t'he dit abans, si emocionalment estan bé tota la resta funciona. Si els hi dones aquest espai per poder explicar-se, llavors tot rutlla, és a dir, tu pots estar com a mediador però moltes vegades quan ja ho has fet molt com a l'escola, que ho portem fent des de sempre, a vegades no cal que tu siguis el mediador, entre ells es fan de mediadors. O a vegades no necessiten ni la persona medidora, sinó que s'arreglen aquest conflicte entre ells. Si després no ho poden arreglar entre ells, a nivell de m'ha passat això, m'has fet això i m'he sentit malament, busquen un mediador que a vegades és un company o venen a arreglar-ho els adults. Penso que influeix en tots els aspectes i es treballa a totes les matèries, és a dir, el temari és important, però quan hi ha un conflicte o alguna coseta entre ells, s'atura i es treballa. Així es van fent conscients també els nens.
- **Entrevistadora:** Al final és una part molt important el tema emocional. Llavors, en relació a això de les escoles, creus que als centres educatius es tracten les emocions en el procés d'aprenentatge, o pel contrari només es centren en la part més cognitiva i deixen una mica més de banda aquesta part emocional?
- **Família B:** Et podria dir que el que crec veritablement és que depèn del mestre. Si que hi ha una línia d'escola, però també depèn molt d'aquella persona que està davant dels nens, és a dir, si els hi dona peu, si busca aquell espai...és més fàcil. Hi ha línia d'escola, llavors t'obliga a certes hores a fer debat o a fer altres cosetes, i el perfil potser de la direcció quan busca persones també les busquen en aquest perfil. Nosaltres tenim un equip de mestres que majoritàriament tenen un perfil per poder fer "expressió" amb tranquil·litat. Però, que

s'hauria de dedicar més, jo penso que el currículum d'ara fa això, no es centra tant en els continguts com es feia abans i els llibres també són més flexibles. També depèn del projecte que tingui l'escola, i aquestes hores que tenim com de lliure disposició per poder-les dedicar al que tu vols, doncs que es decideixi apostar per un projecte d'expressió. Depèn de tot una mica, però molt de la persona que està a l'aula.

- **Entrevistadora:** És a dir, com a important, és la persona que està a l'aula, no?
- **Família B:** Jo crec que sí perquè si aquesta persona s'obre amb els nens, dons espais per parlar-ne i per treballar-ho, doncs es treballa. Però, la direcció de l'escola també marca unes línies de treball.
- **Entrevistadora:** Creus que, a l'aula, s'ha de fer un treball diari o sistemàtic sobre una emoció concreta, com la tristesa, i treballar sobre aquesta, o pel contrari no?
- **Família B:** Nosaltres fem les dues coses, és a dir, aquest any a cinquè ens hem centrat en les habilitats socials, llavors treballem de les dues maneres, d'allò que va sorgint cada dia i que ho vas treballant, però també pel que fa l'acció tutorial si que a vegades diem que ens agradaria o a cinquè treballem la felicitat, l'amistat, l'assertivitat. Complementem això amb coses més treballades, com per exemple, vídeos. També està bé treballar-ho de manera sistemàtica perquè després de seguida els nens tenen molta capacitat de relacionar-ho amb les experiències. Llavors, quan parles d'alguna cosa d'aquest estil, alguna habilitat... sempre tenen coses a per explicar, una vegada em va passar allò, el meu pare m'ha explicat, etc. En el moment que es fa aquesta connexió amb allò que hem viscut, és realment quan es fa el coneixement i quan tu interioritzes dius: ostres és veritat, la mestra ens ha explicat avui això i jo aquest estiu de vacances em va passar això i em va fer sentir fatal, i ara noto que el que està dient és vergonya. També està molt bé sistematitzar.
- **Entrevistadora:** Per què és necessària una bona formació del professorat en gestió socioemocional dins l'aula?
- **Família B:** Jo crec que sobretot per manca de recursos, és a dir, perquè fins i tot aquesta formació pot ser d'algú que en sàpiga molt i la passa al claustre, o com a vegades nosaltres fem taules de debat o exposem que fem cadascú de nosaltres perquè el que passa és que tu vas fent t'acabes centrant amb aquelles quatre tècniques. En canvi, si ve algú altre i t'obre el ventall d'experiències, metodologies. Després, també que tu que no ets expert en això, tens mancances de coneixement i des de fora... L'any passat vam fer per exemple, una formació d'abusos sexuals o ara estem fent un treball sobre com veiem el nostre cos. Una persona experta et dona moltes més eines i també t'ajuda a detectar coses. Penso que una persona experta va més enllà del que tu puguis saber a dins de l'aula.

- **Entrevistadora:** Perquè és important crear un bon entorn socioemocional dins l'aula?
- **Família B:** Vols dir als companys? O crear-lo en general?
- **Entrevistadora:** És a dir, perquè és important crear un bon entorn a l'aula socialment i emocionalment, per part dels companys, o dels companys i del mestre, en termes més generals?
- **Família B:** Jo penso que passen moltes hores amb nosaltres a l'escola, i llavors quan tu vas a l'escola t'has de sentir còmode, t'has de sentir estimat, és a dir, no cal que tinguin els seus millors amics, però s'han de sentir bé. A vegades els hi diem: no cal que tots els nens siguin amics teus, tindràs el teus que connectes més, però has de venir content, t'has de sentir còmode. Perquè jo penso que passen moltes hores aquí i sense anar content no pots anar més enllà. Llavors jo penso que, és el que dèiem abans una mica, és com la base per després poder fer moltes altres coses, és a dir, sentir-se còmode, a gust, com si fos casa teva. Jo penso que els nens han de tenir com la sensació de que anem a l'escola i anem a aprendre, però anem a passar-nos ho bé, a saber, a compartir...vull dir que és la base per després fer moltes altres coses.
- **Entrevistadora:** Quins són els beneficis, abans t'he preguntat els beneficis de les emocions en general, però quins són els beneficis que creus que hi ha pels infants implementar programes socials i emocionals a l'aula? Com el projecte que m'has dit d'expressió, que s'implementa a l'escola.
- **Família B:** Com ho treballes, és a dir, com això ja està sistematitzat, que dèiem abans, és a dir, no és (que això també ho fem) venim del pati i hem tingut un conflicte, en parlem, el solucionem entre tots, sinó que a banda de tots aquests moments que has de gestionar, tens l'espai, és a dir, dins del teu horari tens aquella estona (min 21) que no tens cap pressa de cap altre tipus, és a dir, no és que toca classe de mates i porto mitja hora parlant de si la pilota l'ha punxat no sé qui. No tens aquella pressió, i llavors els nens ja t'esperen. Tots els anys sóc tutora, però aquest any no faig expressió. Altres anys feia expressió a les altres classes, i ja esperaven per dir-t'ho, o te'ls trobaves pel passadís i algú et deia: Quan vinguis t'he d'explicar no sé que, és a dir, que ja els dones el moment per parlar.
- **Entrevistadora:** Saben que aquell és l'entorn, o és el moment de parlar d'aquestes coses.
- **Família B:** I es reserven, o et porten una foto. I després, a vegades, ets tu qui vas al tutor i li dius: trobo que aquest nen està molt trist últimament, i llavors el tutor et diu: jo també ho ha notat, doncs a veure si entre les dues esbrinem què li passa. A vegades també detectes o t'expliquen coses que, a vegades, en el dia a dia no els hi dones aquell espai per parlar, perquè els que són molt oberts t'expliquen molt, però aquests que són més tímids no, i allà t'asseus

en rotllana i tots hem d'explicar com ens sentim. Primer ho fan amb poques paraules, però a mesura que van avançant els cursos, fins i tot els més tímids necessiten dir-t'ho, necessiten explicar-t'ho. Jo penso que tens l'espai que és molt important, no vas a correu.

- **Entrevistadora:** Com deies abans, la pressió que portes mitja hora fent això, i tindries que fer mates, no?
- **Família B:** A vegades ells mateixos diuen que estem perdent el temps, és a dir, aquesta sensació d'estic perdent el temps perquè no faig mates, s'ha de superar. No estic perdent el temps. Llavors al tenir-ho sobre horari, aquella estona és per allò. Quan t'anadones del profit que treus en aquella estona, ja no tens la sensació d'una altra estona estic perdent el temps. Si ho he de fer en una altra estona, doncs ho faig i les mates ja les faré.
- **Entrevistadora:** Ara el que et volia fer eren unes preguntes que tinc però com a família, com a mare. Com a mare, quina implicació tenen les famílies en l'aprenentatge socioemocional a l'aula dels seus fills? Quina implicació tenen a l'escola però des de casa.
- **Família B:** Jo penso que per començar, la nostra escola ens ofereix a les famílies un tracte molt individual. És el que et deia abans, com si fos la nostra segona casa. Jo penso que com a mare, ets sentis que t'atenen i penso que això també és atendre a les necessitats de les famílies, les emocions...Llavors, quan vas i et presenten el projecte que també tenen sobre les emocions, doncs també és un punt. Llavors, com s'impliquen les famílies exactament? Doncs mitjançant l'AMPA, mitjançant xerrades. Ara per exemple, estem fent un treball sobre l'autoconcepte del propi cos a 5è, i una mare de 6è ens el va oferir l'any passat, que ella treballa a la Universitat de Barcelona. Es va quedat tallat perquè pel Covid ens van enviar a tots a casa, però en canvi l'hem reprès aquest any. I haver fet una xerrada amb les famílies, on han participat moltes famílies en la xerrada de la setmana passada. És això, que famílies externes ens obra la porta a dir: jo sóc expert en no sé que, doncs puc venir a donar-vos un cop de mà, a fer-vos una xerrada. Justament ara tenim una mare que treballa temes sobre el propi cos i com t'acceptes a tu mateix i et veus. Jo penso que estan bastant implicats, però a vegades fas una xerrada d'abusos sexuals, que va passar fa tres setmanes, i tampoc hi ha gaires famílies, és a dir, que a vegades volen molt, però després tampoc s'acaben d'implicar. Qui vol es pot implicar, té la porta oberta de l'escola per dir sé d'això doncs vaig a explicar-ho. I també hi ha un equip psicopedagògic que si tu tens un problema que no cal que sigui escolar, la psicòloga et pot atendre, és a dir, ara via Zoom, però si tu tens un problema a casa que el nen no dorm, no està menjant bé, pots fer aquesta consulta per parlar amb la psicòloga i et donarà quatre pautes que tu pots aplicar. Si ja és un treball extern, ja et deriva si veu que és

un problema greu. Però a vegades el dia a dia ens genera petits problemes, i l'escola també ens obre la porta. No sé si és això el que volies.

- **Entrevistadora:** Si, volia saber això, el que m'estaves explicant. La implicació perquè depèn del centre, hi ha famílies que s'impliquen més o s'impliquen menys en el tema emocional dels seus fills. Així que perfecte en aquest sentit.
- **Família B:** Jo penso que en general les famílies estem contentes amb aquest tema de que es treballin les emocions i ho manifestem, és a dir, a vegades, de la xerrada del dijous passat, vam rebre uns quants correus, vull dir, que hi ha un retorn de tot el que fem.
- **Entrevistadora:** En la teva opinió, creus que es podria millorar l'aprenentatge social i emocional dels infants a l'escola? Com a mare, si creus que es podria millorar o no? **Família Y:** Jo penso que millorar sempre es pot millorar, és a dir, tot i que tot sigui millorable, penso que en aquest aspecte l'escola està fent una bona feina. Jo com a mare, que surtin i que t'expliquin coses que fan i com ho viuen, ja em dona peu a que estigui contenta en com es treballen les emocions a l'escola. Però millorable sempre podries buscar millores.
- **Entrevistadora:** I de quina manera es podria millorar, per exemple?
- **Família B:** Per exemple, potser fent una mica més de formació per pares. Es va fer una sobre abusos sexuals, o de l'adolescència. Doncs una mica fer-nos alguna xerrada, més que ens la fessin els propis mestres, sinó que ens posessin en contacte amb algun expert, és a dir, un psicòleg expert en l'adolescència i que fes una xerrada. Però ja et dic que després no totes les famílies s'impliquen. Però, això estaria bé perquè tindries un espai per escoltar coses que potser t'ajuden en el teu dia a dia.
- **Entrevistadora:** Abans t'he fet aquesta pregunta més centrada en el paper de professora, ara et vull preguntar com a família, per què als centres educatius generalment tenen més pes els aspectes cognitius, de rendiment i d'èxit acadèmic que els aspectes socioemocionals dels infants?
- **Família B:** Com a família, vist des de fora perquè jo penso que socialment hi ha una pressió sobre allò que aprens, és a dir, abans havies d'acabar P5 llegint. La meua filla gran a P5 llegia perfectament, però el meu fill que va a 2n de primària anem llegint però així llegia la meua filla a P5. Socialment, és a dir, el tema que vagis a una escola que estiguis molt ben preparat, aquest temari s'ha de fer, com que allò no ho has treballat. Quan jo penso que moltes de les escoles hem fet com un retrocés en això de dir que no cal tanta pressa, perquè en realitat si t'has d'aprendre memorísticament alguna cosa, t'oblidaràs dintre de dos dies i actualment ho pots buscar per internet, perquè t'has de perdre 10 hores per estudiar allò? Tot està canviant, el que passa és que la societat encara apreta a nivell de coneixements. Penso que això és un

punt de dir que les escoles potser no acaben d'apostar del tot per això perquè tenen un prestigi, de sortir i sabent molt.

- **Entrevistadora:** L'última pregunta que et volia fer era que com a mares, que podrieu fer per promoure l'aprenentatge social i emocional dels vostres fills en relació al que fan a l'escola? Com acompanyeu el que fan a l'escola, acompanyar-ho cap a casa? Com ho podríeu promoure?
- **Família B:** Podríem seguir una mateixa línia del que fan a l'escola, és a dir, jo penso que, per exemple, podríem fer petites coses cadascú a casa seva que donessin peu a donar-los aquest espai per parlar, com per exemple, sopar amb ells sense la tele, abans d'anar a dormir llegim una mica. A casa meva, jo pregunto, què ha estat el millor del dia? I llavors tu també els hi expliques. Compartir no només el que tu has fet i ells (revisar), sinó de dir avui m'ho he passat molt bé perquè m'ha passat això, o no. Moltes vegades, ens tracten com a model que jo explico les meves experiències d'aquell dia, doncs segur que ells arribaran a casa i s'asseuran a taula i diran: mama, saps què m'ha passat avui? M'han donat una empenta i m'ha fet molt de mal i he estat molt trist tot el dia. Buscant un espai fixe, i tu també explicant, tot i que pensis que no els interessa, potser si que els hi interessa o els hi agrada sentir que t'ha passat aquell dia.

Transcripció entrevista mestra A

Introducció:

“Hola, em dic Maria, sóc estudiant del grau d’educació primària i estic fent el meu TFG sobre l’aprenentatge emocional en l’entorn d’aula. Abans de començar amb l’entrevista, et volia donar les gràcies per ajudar-me en l’entrevista i en el meu treball i agrair-te aquesta estona per realitzar l’entrevista. Aquesta entrevista la gravaré per tal de poder-hi accedir després. A més, les dades personals, com els noms, i les dades del centre seran confidencials i en el meu treball apareixeran amb pseudònims. Ara, que ja t’he explicat tot això, volia començar l’entrevista amb unes preguntes sobre la teva feina:”

- **Entrevistadora:** Quin és el teu càrrec dins de l’escola?
- **Mestra A:** Jo sóc mestra de primària, de 2n de primària
- **Entrevistadora:** Quants anys d’experiència tens com a mestra?
- **Mestra A:** 27
- **Entrevistadora:** Ara que ja ubico més el curs on estàs i els anys d’experiència que tens, et volia preguntar que quina influència creus que tenen les emocions en el procés d’ensenyament-aprenentatge dels infants?
- **Mestra A:** Jo penso que és bàsic, que és la base. Un nen que emocionalment no està bé no accedeix bé a l’aprenentatge. Per tan, és molt més important que els nens estiguin bé emocionalment abans d’introduir aprenentatges i coneixements. Molt important.
- **Entrevistadora:** Per tu, què són les emocions relacionades en un entorn escolar?
- **Mestra A:** Les emocions, jo et diria que són el com se senten els nens en cada moment del dia, i llavors, la nostra tasca és ensenyar-los a canalitzar-les i a posar nom.
- **Entrevistadora:** Totalment d’acord, va en la línia del que van anat explicant les altres companyes teves. En el vostre centre, quin paper juguen les emocions en l’aprenentatge dels infants? Podries posar algun exemple concret?
- **Mestra A:** Nosaltres ho tenim molt present perquè tenim una assignatura que es diu expressió, que és justament per treballar les emocions. Es fa des de P3 fins a 4t de l’ESO, és a dir, que és línia d’escola.
- **Entrevistadora:** I em podries explicar una mica més el programa de què va?
- **Mestra A:** Totes les classes que nosaltres fem tenen totes una mateixa estructura, seiem en rotllana o semirotlana, i llavors comencen amb una petita relaxació, amb respiracions profundes per entrar en un ambient de calma. Després es fa una assemblea, i en aquesta assemblea cadascú explica una mica com se sent, què li preocupa, què necessita, si li ha passat una cosa rellevant que ho vulgui compartir amb nosaltres tant si és bona com si no ho és, ja

sigui el naixement d'un germà o la mort d'un avi o qualsevol cosa. Intentem entre tots donar consells i després fem una dinàmica que pot ser de cohesió, depenent. Tenim una sèrie d'activitats per fer i després tornem a la calma, després d'aquesta activitat que és més moguda, tornem a la calma i fem una relaxació.

- **Entrevistadora:** La feu un dia a la setmana em sembla, no?
- **Mestra A:** Un dia a la setmana, mig grup. No arriba a ser una hora, en horari estàndard és una hora, el que passa és que els de cycle inicial en comptes d'una hora, fem un descans cerebral perquè el mati no es faci tant llarg perquè el pati el tenen a les deu del mati. Per tant, des de les 10:30 fins a la una se'ls hi fa molt llarg i fem un quart d'hora de pati de dotze menys cinc fins a les dotze i deu. Llavors, se'ns queda reduïda a quaranta-quaranta cinc minuts. És fa curt, jo penso que es necessita una hora. Una hora sencera a la setmana amb mig grup.
- **Entrevistadora:** I la setmana següent l'altre mig grup?
- **Mestra A:** No, a la setmana mig grup ho fa dilluns i mig grup ho fa dijous, perquè el que fem és desdoblar a l'hora d'anglès. Les classes d'anglès es fan amb mig grup, llavors jo m'emporto l'altre meitat. El dilluns i els dijous ho fem així.
- **Entrevistadora:** I consideres que les emocions haurien d'estar més presents en el currículum de primària?
- **Mestra A:** Molt més. sí, considero que sí.
- **Entrevistadora:** I per què?
- **Mestra A:** Jo penso que els continguts avui dia els tenen amb un clic a l'ordinador, és a dir, el que ells vulguin saber, ells accedeixen. Vull saber on està Madagascar. Busco un mapamundi, Madagascar i els hi surt. Però, a nivell d'emocions els hem d'ensenyar i han d'aprendre a regular-se. Nosaltres en tenim moltes eines, tenim contes que són magnífics. Són contes que parlen que tots portem una motxilla, que la motxilla se'ns va carregant de pedres, i que aquestes pedres quan expliquem tot allò que ens passa, queda més alleugerida aquesta motxilla i es converteix en bombolles de sabó. És molt important que ells siguin capaços d'explicar com se senten, posar nom a aquella emoció i després com treballar-la i com canalitzar-la.
- **Entrevistadora:** En quin àmbit/s del currículum penses que hauria de estar més present?
- **Mestra A:** En quin àmbit?
- **Entrevistadora:** sí. O si per exemple, hauria d'estar en més d'un àmbit?
- **Mestra A:** És que és transversal perquè jo a vegades he aturat una classe de mates per un problema que hi ha hagut a la classe, o no he fet directament matemàtiques perquè algú m'ha dit que el seu avi s'ha mort de Covid i s'ha m'ha posat a plorar. Han passat coses importants i

ho aturem. Penso que és molt més important que aquell nen pugui explicar i que els altres puguin compartir i li puguin dir: Doncs, pot ser si fas un dibuix. O si s'ha li ha mort el gat, que per nosaltres que són coses que les gestionem mitjanament bé els adults, però per un nen la mascota és molt important. Fes-li una petita carta o un dibuix i ho guardes, i així ho tindràs sempre i quan et recordis ho obres, és a dir, ells mateixos donen recurs a la seva alçada, que són molt importants. Una cosa és el que els adults els hi podem recomanar, però també és molt important escoltar als infants de la mateixa edat els recursos que poden tenir davant els problemes.

- **Entrevistadora:** El ajudar-se entre ells, al final.
- **Mestra A:** Exactament. És molt enriquidor.
- **Entrevistadora:** I parlant d'això, quins beneficis trobes alhora d'incorporar a l'aula les emocions en l'aprenentatge dels infants?
- **Mestra A:** El bon clima i el benestar dels alumnes, és a dir, la classe canvia totalment. Jo et puc explicar una anècdota de fa dos anys, aquest any no ho he pogut fer per la Covid. Jo tenia un racó, que era el racó de la calma. Era un iglú, una tenda d'aquestes opaques que no es veia res a dintre, amb un matalàs ple de coixins i amb espelmes d'aquestes "LED" petites. Llavors, teníem un MP3 que quan un nen no es trobava bé, estava nerviós, o estava enfadat perquè s'havia barallat, una manera d'autoregular-se era, no havíem de demanar permís, podia ser perquè es bloquejaven amb una divisió, que no li agradava el menú i llavors estava enfadat, o qualsevol cosa. El que feia era: anava al racó, s'apuntava en una llista amb una creueta cada vegada que entraven, així jo tenia un control dels nens que necessitaven o que tenien més malestar emocional. Ells es treien les sabates, entraven allà, m'escrivien en un paper com se sentien abans d'entrar, es posaven el MP3 que eren meditacions guiades, bàsicament era un que es diu "primers auxilis dels sentiments negatius" i és una meditació guiada per nens. Llavors es posaven allò o simplement música relaxant, i ells quan sortien havien d'escriure com se sentien a l'hora de sortir. Això em va funcionar super bé. Llavors, en una llista penjada hi havia nens que entraven deu cops al mes i d'altres que entraven un o dos cops, és a dir, ja et donava una mica la línia de quins nens t'havies de fixar mot més i ajudar més a nivell emocional.
- **Entrevistadora:** No l'havia escoltat mai aquesta proposta i veus que els nens per ells mateixos ja van allà.
- **Mestra A:** I saben autogestionar-se, perquè diuen: estic malament, estic enrabiada i abans, jo sempre els hi dic, d'esclatar, de pegar, de cridar, de tirar una cadira, de trencar un full perquè no em surt un dibuix tant bé com tu vols, pots anar al racó, tens aquell punt. Llavors, els

mateixos entraven, sabien que només podien entrar d'un en un i es treien les sabates. A més, ho feien d'una manera tant ordenada, tant perfecte. Entraven amb meditacions de 3-4 minuts, és a dir, que no passava res per deixar les mates i anar-te'n a l'iglú, baixar la tenda, quedar-te a les fosques, posar-te les espelmes LED, el MP3, la teva meditació, respires profundament, tanques i ho guardes tot molt bé. Va funcionar molt bé. Això era 4t de primària.

- **Entrevistadora:** La veritat és que m'ha encantat la proposta, me l'apuntaré. Seguint amb el tema que m'estaves comentant, que abans ho has dit de passada, creus que als centres educatius es tracten les emocions en el procés d'aprenentatge, o pel contrari només es centren en la part més cognitiva?
- **Mestra A:** Jo penso que en general anem tendint a treballar molt més la part emocional, però encara es treballa i tenen molt pes els continguts, jo penso que sí. Nosaltres van tenir clar que volíem que fos un tret distintiu a la nostra escola i vam decidir que ho treballàvem des de P3 fins a 4t d'ESO. Jo penso que és una de les millors decisions que hem pres com escola.
- **Entrevistadora:** Creus que, a l'aula, a l'hora de treballar les emocions, s'ha de fer un treball diari o sistemàtic sobre una emoció concreta, com l'alegria o la tristesa, i treballar sobre aquesta emoció?
- **Mestra A:** Jo sóc molt més partidària del que va sorgint a l'aula, tot i així, sí que en fem. Vam fer una del monstre de colors, vam veure el conte, vam posar paraules, frases, els vam posar a terra. A partir d'aquí, treien una situació com per exemple: a la Maria li ha passat això, com se sent? I ells havien de posar-ho a sobre del monstre de colors que tocava, si era tristesa...és a dir, perquè aprenguin a distingir-les, a diferenciar-les perquè a vegades et trobes un nen que està molt neguitós, però està neguitós perquè ja està passat de voltes del cansat que està. No és que estiguis nerviós, és que estàs cansat. El que et passa és que estàs cansat, és a dir, el posar nom costa molt. Un cop, des de petits ho vas treballant, quan arriba un cicle inicial o un cicle mitja li pots treure molt profit. Penso que nosaltres, amb els petits donem aquesta visió de com posem el nom i, després a l'ESO jo penso que el profit és enorme perquè estan en una època de canvi, a nivell hormonal, etc. I a la secundària si ho has treballat des de petits i estan acostumats a obrir-se emocionalment davant d'un grup reduït i tenen molta confiança perquè van junts des de P3, aquí surt molt.
- **Entrevistadora:** En aquest sentit, porten molta pràctica.
- **Mestra A:** Exacte. Jo ara, a 2n a primària, vulguis o no, d'un principi de curs a un final de curs, tu ja veus que la dinàmica la tenen molt agafada, ells entren, es posen hidrogel, em trec les bambes, seiem, faig les 3 respiracions profundes d'agafar aire, l'aguanto una mica i el deixo

anar poc a poc. Ells mateixos ja fan les tres respiracions i els veus tots en una situació i en un moment de calma. És molt maco.

- **Entrevistadora:** Per què és necessària una bona formació del professorat en gestió socioemocional dins l'aula?
- **Mestra A:** Primer perquè nosaltres no estem preparats. Hi ha molts adults que jo penso que s'haurien de treballar ells mateixos. Fer una tasca d'autoconeixement, jo personalment l'he feta. És que si tu no et coneixes i no li dones importància, tampoc no pots treballar. No tots els mestres penso que són capaços de fer-ho, és a dir, jo tinc companys de feina que estic convençuda que no podrien fer expressió perquè és un treball de les emocions i són egocentristes com un nen de tres anys. Si tu no estàs format, no ho pots explicar i no pots treballar-ho bé. Has de ser molt conscient, i per ser conscient has d'estar format perquè per exemple, els problemes del pati són un recurs boníssim per treballar les emocions. És que m'ha dit... i per què t'ho ha dit? Perquè jo li he tirat l'entrepà sense voler. Llavors vas estirant el fil i segons com, et passes mig pati parlant amb dos o tres nens que estaven molt enfadats, i clar, ells veuen la seva posició, però no veuen la postura de l'altre. Llavors, aquí treballes molt l'empatia, el saber posar-se a la pell de l'altre, el que no t'agrada per tu, doncs no ho facis als altres. Nosaltres treballem arrel, a vegades, de vídeos, de documentals, de curtmetratges i a partir d'aquí fem tot un treball de les diferències, del nen que és diferent i el que no ho és.
- **Entrevistadora:** Per què és important crear un bon entorn socioemocional dins l'aula?
- **Mestra A:** És bàsic. Jo penso que si aquest entorn no és un entorn tranquil, un entorn en el qual es poden expressar, tampoc poden aprendre com haurien d'aprendre. Han de ser capaços de tenir molta confiança dins del grup-classe, de no tenir por a equivocar-se. Venim a l'escola a morir d'èxit, com dic jo. Tu vens, fas i proves i si surt bé perfecte sinó ho tornem a provar. L'aprenentatge es basa en assaig-error i que no passa absolutament res. Jo crec que és el pilar més important perquè un nen que emocionalment no està bé i no està estable, aquell nen no aprendrà. Això ho hem vist, hem vist famílies que s'ha li ha mort una mare per un càncer i aquell curs el nen acadèmicament no rendia perquè emocionalment no estava bé. D'altres que se li va morir un germà atropellat a la porta de l'escola. Són coses que marquen, i marquen molt a nivell emocional i sinó treballes allò abans, l'aprenentatge no sortirà. Si hi ha un malestar emocional el nen no aprèn.
- **Entrevistadora:** L'última pregunta que et volia fer és que quins són els beneficis pels infants implementar programes socials i emocionals a l'aula, com el que m'acabes de comentar d'expressió?

- **Mestra A:** Els nens es coneixen molt millor i són molt més capaços de controlar les seves emocions i de identificar-les. Llavors, els conflictes es redueixen moltíssim. El autoconeixement bàsicament i la regulació.

Transcripció entrevista mestra B

Introducció:

“Hola, em dic Maria, sóc estudiant del grau d’educació primària i estic fent el meu TFG sobre l’aprenentatge emocional en l’entorn d’aula. Abans de començar amb l’entrevista, et volia donar les gràcies per ajudar-me en l’entrevista i en el meu treball i agrair-te aquesta estona per realitzar l’entrevista. Aquesta entrevista la gravaré per tal de poder-hi accedir després. A més, les dades personals, com els noms, i les dades del centre seran confidencials i en el meu treball apareixeran amb pseudònims. Ara, que ja t’he explicat tot això, volia començar l’entrevista amb unes preguntes sobre la teva feina:”

- **Entrevistadora:** Quin és el teu càrrec dins de l’escola?
- **Mestra B:** Actualment són tutora de 2n de primària i coordinadora de menjador.
- **Entrevistadora:** Quants anys d’experiència tens com a mestra?
- **Mestra B:** 6 anys aproximadament.
- **Entrevistadora:** Perfecte. Ara que ja sé una mica més del teu perfil, et volia fer unes preguntes més enfocades al meu treball i et volia preguntar que quina influència creus que tenen les emocions en el procés d’ensenyament-aprenentatge dels infants?
- **Mestra B:** Considero que són la base, és a dir si tu no estàs bé emocionalment, no pots adquirir nous aprenentatges. Per tant, crec que a la classe, a l’aula, s’ha de mirar i s’ha de vetllar perquè tothom estigui el millor possible emocionalment. Crec que són molt importants.
- **Entrevistadora:** Anem en la línia del que he anat fent en les entrevistes anteriors. Totes les mestres, hem comenten la mateixa idea.
- **Mestra B:** És que és molt important. Si tu no estàs bé no aprendràs res segur.
- **Entrevistadora:** Per a tu, què són les emocions que estan relacionades en un entorn escolar?
- **Mestra B:** és que jo crec que engloben totes les emocions, des del meu punt de vista. Va tot lligat, si a casa no estan bé, a l’escola no estaran bé, és a dir, si no estàs bé no aprendràs.
- **Entrevistadora:** Et volia preguntar que quin paper juguen, en la vostra escola, les emocions en l’aprenentatge dels infants?
- **Mestra B:** A la nostra escola crec que s’ha li dóna molta importància, ja que tenim una matèria, una assignatura que és expressió.
- **Entrevistadora:** I m’ho podries explicar una mica més?
- **Mestra B:** Expressió és fa des d’infantil, des de P3 fins a 4t d’ESO. 1 hora setmanal hi ha un grup-classe que treballen les emocions. I com es treballen? Doncs s’acostuma a repartir la sessió en tres moments: una primera part d’assemblea, on ens seiem en rotllana i els nens poden expressar com se senten, si tenen algun neguit, si estan feliços per què. A l’inici

expliquen una miqueta com ha anat el cap de setmana, i has d'anar traient quina emoció han sentit en allò que van explicant. Però, a mesura que van avançant, doncs ja són més conscients de les emocions i et diuen: Avui estic una mica preocupat per..., estic una mica trist per... La segona part de la sessió, és a dir, després de l'assemblea es fan dinàmiques, on després de la dinàmica també es fa una petita reflexió de com t'has sentit, si el teu rol era un rol de líder com t'has sentit i després un cop s'acaben les dinàmiques hi ha una part de relaxació per connectar perquè aprenguin a connectar amb ells mateixos.

- **Entrevistadora:** Perfecte. És un projecte molt interessant que ja me l'havien comentat també.
- **Mestra B:** Jo quan vaig conèixer aquesta escola i vaig veure que feien aquestes sessions d'expressió, em va encantar. Abans del Covid, expressió ho portaven mestres especialistes. Hi havia uns especialistes que feien l'expressió i, amb el Covid molts tutors hem agafat aquesta part d'expressió, i ens va molt bé perquè ens ajuda a conèixer molt millor al grup-classe.
- **Entrevistadora:** Tu la fas aquesta assignatura, entenc.
- **Mestra B:** Aquest any l'he començat a fer. He de dir que al principi hem feia una mica de respecte perquè el tema de les emocions, a la carrera no ens ensenyen.
- **Entrevistadora:** si, és un tema que es tracta de passada. Llavors, consideres que les emocions haurien d'estar més presents en el currículum de primària?
- **Mestra B:** I tant. Totalment d'acord. Al currículum i no només en el currículum, sinó, com he dit abans, quan ens ensenyen a ser mestres a les carreres, també s'ha li hauria de donar molta importància i que crec que no se li dona.
- **Entrevistadora:** I en quin àmbit/s del currículum penses que hauria de formar part, aquest tema de les emocions?
- **Mestra B:** Jo crec que és un tema interdisciplinari. S'hauria de tocar una mica a totes les matèries. No et podria dir un àmbit en concret.
- **Entrevistadora:** No no, per això, que em refereixo a un àmbit o més d'un o de manera transversal. I perquè creus que és important que estigui en el currículum?
- **Mestra B:** Perquè hi ha moltes escoles que encara només es basen en el currículum i no es basen en el dia a dia a dins l'aula. Seria una manera de posar pressió en el currículum, ja que si que és veritat que per exemple, jo el currículum no me'l sé de memòria, però no em considero una mala mestra perquè no me'l sé de memòria. En canvi tinc companys que saben molt bé el currículum, però crec que el seu mètode és molt més tradicional. I sí, és important que estigui en el currículum per aquelles persones que són una mica més tradicionals, doncs ja que s'aprenen el currículum que diguin: Ostres, la part de les emocions són importants.

- **entrevistadora:** Totalment. Que estigui per escrit. Quins són els beneficis alhora d'incorporar a l'aula les emocions en l'aprenentatge?
- **Mestra B:** Des del meu punt de vista perquè el tema d'educar les emocions és molt complicat, i jo ara com adulta veig que jo no he tingut una educació emocional, i que per tant a mi, ara encara em costa transmetre algunes emocions i identificar-les, evidentment no, però si el fet de transmetre, educar i ajudar als infants a créixer en aquesta educació emocional. Per tant, si des de petits ja t'eduquen, et fan aquest acompanyament emocional, doncs jo crec que quan creixin seran no només potents, sinó que es podran autogestionar i es comprendran molt millor a ells mateixos.
- **Entrevistadora:** Per tu, el principal és que es treballi des de que són ben petits perquè quan creixin...
- **Mestra B:** Exacte. I que sigui un acompanyament, és a dir, que no només sigui a infantil, sinó que hi hagi una continuació perquè crec que és molt important.
- **Entrevistadora:** Creus que als centres educatius es tracten les emocions en el procés d'aprenentatge, o pel contrari només es centren en la part més cognitiva, en la part de contingut?
- **Mestra B:** Malauradament per el que he pogut anar veient, la majoria d'escoles se centren en el nivell cognitiu, en treure bons resultats i en ser els millors en les competències bàsiques, els millors en notes de selectivitat, és a dir, que se centren molt més en el nivell cognitiu i molt poquetes escoles se centren, en el que considero que realment és important, que són les emocions, saber treballar amb els companys, el respecte, l'autonomia.
- **Entrevistadora:** No s'hauria de deixar de banda una cosa, sinó barrejar les dues.
- **Mestra B:** Exacte. S'hauria de fer un "mix".
- **Entrevistadora:** Creus que, a l'aula, s'ha de fer un treball diari o sistemàtic sobre una emoció concreta, com la tristesa, i treballar sobre aquesta, o no?
- **Mestra B:** No, jo crec que no. Potser a infantil si però, a l'aula en el dia a dia se li poden anar posant nom a les emocions i es pot anar expressant. Si avui un nen bé trist doncs li pot demanar si vol compartir el que li ha passat, és a dir, no cal que hi hagi un moment per la tristesa, un moment per l'alegria, sinó que amb el dia a dia dins de l'aula es vagin compartint sensacions i que si algun nen ve molt content si que es podria fer un treball extra, però perquè s'ha donat en aquell moment, no perquè el currículum et digui que s'ha de treballar una setmana cada emoció, és a dir, que s'aprofitei el dia a dia dins l'aula.
- **Entrevistadora:** De les experiències del dia a dia, no?
- **Mestra B:** Exacte.

- **Entrevistadora:** Com deies tu abans, potser a infantil si perquè identifiquin les emocions.
- **Mestra B:** És important treballar una identificació, però també és molt important jo crec el dia a dia. No només setmanalment, sinó que al dia a dia es pugui anar reforçant i educant.
- **Entrevistadora:** Per què és necessària una bona formació del professorat en gestió socioemocional dins l'aula?
- **Mestra B:** Considero que és molt important perquè si és el que nosaltres volem per als nostres alumnes, és a dir, nosaltres volem ensenyar, però jo crec que primer ens han d'ensenyar a nosaltres com transmetre-ho, com treballar-ho. Personalment, a mi m'ha passat. Jo veia molt bonica aquesta assignatura d'expressió que fem a l'escola, és molt bonica, m'encantava. Però en el moment que a mi em posen a treballar, a vegades se m'han va cap al teatre, cap a dinàmiques més de teatre que si que és important perquè no deixa de ser treball del cos, però a vegades s'escapa una mica i considero que és molt important poder fer una formació perquè si més no, et facin cinc cèntims una miqueta del què és, o sobretot ja no només perquè t'expliquin quines emocions hi ha i com treballar-ho, sinó perquè et donin recursos i eines, que potser aquí anem més coixos.
- **Entrevistadora:** Al final estàs tu sola a l'aula, i necessites aquests recursos que em comentaves. Et vull preguntar que per què és important, en la teva opinió, crear un bon entorn socioemocional dins l'aula?
- **Mestra B:** Per mi és la base, és a dir, si un nen des de les nou del mati ja no arriba connectat, no pretenguis que aquell nen aprengui moltes coses, ni treballi, ni faci una super redacció, ni pugui treballar amb equip perquè aquell nen no està bé. Per tant, primer intentem solucionar per què aquell nen no està bé, donar-li estratègies, donar-li pautes, oferir-li un espai per ell si ho necessita perquè a vegades hi ha nens que necessiten tenir el seu espai. Si un nen no bé feliç a l'escola, en aquell moment s'ha enfadat amb el company pujant les escales, no pots pretendre que quan arribi a l'aula se li vagin tots els mals i vulgui aprendre perquè no podrà.
- **Entrevistadora:** Et volia preguntar que quan aquest nen, per exemple, li passa alguna cosa ja a les nou del mati, com fas per què tot el grup funcioni? Perquè si aquest nen/a li passa alguna cosa, com fas per què no distorsioni el grup?
- **Mestra B:** Depèn molt del nen que sigui. A partir del segon trimestre ja comences a conèixer molt més als nens, i saps amb quins nens i nenes pots compartir amb la resta de companys, és a dir, avui el "Manolito" ve una mica què li deu passar, vosaltres sabeu? I fer una mica el teatre. Si tu saps que aquest nen no és una persona introvertida, que necessita el seu espai i és més aviat extravertit i que pot expressar, a vegades ho fan també una mica per cridar l'atenció. Pares la classe i, entre tots ajudem a aquesta persona. I al contrari, si és un nen més

introvertit que necessita el seu espai, doncs el que acostumo a fer és mentre està començant la classe i tots es preparen les coses, guarden al calaix, la motxilla...és el moment en que jo m'aproximo a aquest nen i intento parlar amb ell: com estàs? Què necessites? Vols que parlem? Prefereixes fer un dibuix? Vols sortir a donar una volta? Anar al lavabo i després en parlem? És aquest moment que jo aprofito mentre que la resta del grup es prepara. I si la classe no es comença a les 9:00h i es comença a les 9:05h -9:10h no passa res. Per sort, aquest any, també depèn molt del grup, si és un grup que tu pots dir: vinga, comenceu a treure el llibre i repartim i et fan cas, que normalment acostuma a ser així, però a vegades tens alguns elements que distorsionen una mica més la classe. Si tens aquesta possibilitat, doncs va molt bé per tu poder dedicar aquella estoneta. Crec que és molt important que a les nou del mati estiguis en contacte amb tots els teus alumnes.

- **Entrevistadora:** Perquè entenc que, el que deies tu, si s'ha de parar la classe i s'està fent matemàtiques i s'ha de parar, doncs...
- **Mestra B:** S'ha de parar.
- **Entrevistadora:** No és més important les matemàtiques que el que està passant a l'aula.
- **Mestra B:** Exacte, evidentment. I si has de perdre dos classes de matemàtiques per arreglar un conflicte que ha passat amb la classe o al contrari, has de dedicar dos classes perquè un company està molt trist i ha hagut de marxar a casa, per exemple. I has de dedicar dos sessions, és a dir, perds dos sessions de matemàtiques per dedicar-les a fer un dibuix, un quadern o el que sigui. És molt més important això. Ja ho aprendran, tenen tota la vida per aprendre-ho.
- **Entrevistadora:** L'última pregunta que et volia fer és que quins són els beneficis pels infants implementar programes socials i emocionals a l'aula? En el vostre cas, per exemple, el projecte d'expressió.
- **Mestra B:** Estem ensenyant a petites personetes, és a dir, no estem ensenyant a "frankensteins" que estan aprenent matemàtiques tota l'estona, sinó que al final un dels beneficis és que els ajudes a créixer com a persona, els ajudes a ser més autònoms, a conèixer-se a si mateixos, a saber relacionar-se, a compartir experiències, a expressar-se, a que no passa res si joestic trist perquè podem estar tristos i no passa res, tindrem companys que ens ajudaran. Una mica en aquesta línia.

Transcripció entrevista alumna A

Introducció:

“Hola! Estic estudiant per ser mestre a una escola. Estic fent un treball sobre les emocions i jo crec que segur que tu en sabràs molt del tema. Per tant he pensat que em podries ajudar molt en un treball que estic fent i per això m'hauràs de contestar unes preguntes d'acord que et faré?”

- **Alumna A:** D'acord.
- **Entrevistadora:** A la primera pregunta que t'haig de fer és: Que són les emocions per a tu? Com m'ho explicaries?
- **Alumna A:** El que sents tu.
- **Entrevistadora:** I que sents tu? Em pots posar un exemple?
- **Alumna A:** Les emocions son com: l'alegria, la tristesa, aquest tipus de coses...
- **Entrevistadora:** Vale. Molt bé. I perquè creus que son importants les emocions a l'escola quan estàs aprenent alguna cosa?
- **Alumna A:** No ho sé, la veritat...
- **Entrevistadora:** A veure si la mare et pot ajudar... Perquè son emocions al cole...?
- **Mare A:** A tu t'agrada estar a l'escola contenta i tranquil·la, o t'agrada estar enfadada, estar trista. Com penses que per aprendre es millor sentir-te?
- **Alumna A:** Contenta i tranquil·la.
- **Entrevistadora:** I per què, per què et sents millor quan estàs tranquil·la i contenta? Què passa quan estàs tranquil·la o contenta?
- **Alumna A:** Que estàs millor.
- **Entrevistadora:** I quan estàs trista com et sents?
- **Alumna A:** Malament, estàs trista, avorrida...
- **Entrevistadora:** Quan estàs a la classe i estàs fent alguna cosa que no t'agrada, com et sents? Per exemple, quina assignatura no t'agrada?
- **Alumna A:** Anglès.
- **Entrevistadora:** I què sents quan estàs fent anglès que no t'agrada?
- **Alumna A:** Doncs que no m'agrada, però que ho tinc que fer...
- **Entrevistadora:** I estàs contenta quan estàs fent anglès o estàs avorrida?
- **Alumna A:** Estic contenta.
- **Entrevistadora:** I com et sents quan fas alguna cosa a l'escola que dius, això m'agrada molt.
- **Alumna A:** Molt contenta.
- **Entrevistadora:** I què és el que t'agrada molt?

- **Alumna A:** Les mates.
- **Entrevistadora:** I què més, alguna cosa més?
- **Alumna A:** Mates, expressió i tutoria.
- **Entrevistadora:** I a part de contenta, què més, com et sents?
- **Alumna A:** Emocionada.
- **Entrevistadora:** Alguna cosa més?
- **Alumna A:** No.
- **Entrevistadora:** I l'última pregunta, quin és el motiu per el qual et costa aprendre, per exemple l'anglès?
- **Mare A:** Què et fa sentir no entendre un idioma?
- **Alumna A:** Bueno...
- **Mare A:** Quina es la sensació que tens?
- **Alumna A:** Doncs no ho sé, que estic trista, menys contenta...
- **Mare A:** Estàs trista per què no en comprens el que et diu el professor/a? O estàs trista per què no pots seguir la classe, i et poses una mica nerviosa?
- **Alumna A:** Bueno, perquè si el professor/a em fa una pregunta, o tinc que llegir alguna cosa, jo no ho se llegir, ni contestar-ho en anglès.
- **Mare A:** I et poses nerviosa, veritat? Et fa una mica de vergonya, també quan no saps alguna cosa, no? I això et fa estàs una mica neguitosa, veritat?
- **Alumna A:** Si...
- **Mare A:** En canvi, quan es una cosa que t'agrada molt, com per exemple expressió, o les mates, per què estàs mes atenta i activa?
- **Alumna A:** Perquè ho entenc millor.
- **Mare A:** T'ho passes millor quan fas expressió que quan fas anglès?
- **Alumna A:** Si.
- **Entrevistadora:** I quan et fan preguntes les saps respondre, veritat? Si el professor/a et pregunta.
- **Alumna A:** Si.
- **Entrevistadora:** No et poses nerviosa, cert?
- **Alumna A:** No.
- **Entrevistadora:** Molt bé, doncs moltes gràcies.

Transcripció entrevista alumne B

“Hola, estic estudiant per ser mestre a una escola, estic fent un treball sobre les emocions i segur que tu en saps molt del tema. Per tant he pensat que em podries ajudar molt al meu treball contestant-me unes preguntes que et faré ara, d’acord?”

- **Alumne B:** Vale.
- **Entrevistadora:** Que creus que son les emocions per a tu? Com m’ho explicaries?
- **Alumne B:** Sentiments.
- **Entrevistadora:** Sentiments... I que et fan sentir? Pots posar un exemple si vols.
- **Alumne B:** Sento alguna cosa. La calma per exemple.
- **Entrevistadora:** La calma, la alegria, veritat? Per què creus que son important les emocions quan estàs aprenent?
- **Alumne B:** Per viure.
- **Entrevistadora:** I a l’escola son importants les emocions?
- **Alumne B:** Si.
- **Entrevistadora:** I perquè creus que son importants? Per solucionar conflictes potser?
- **Alumne B:** Si.
- **Mare B:** Quan feu una obra de teatre entre els quatre de la taula per exemple, necessites tenir bons sentiments per estar be amb els altres?
- **Alumne B:** Si.
- **Mare B:** I com son aquests sentiments?
- **Alumne B:** La calma.
- **Entrevistadora:** I com et sents quan estàs a la classe? Quan has de llegir per exemple.
- **Alumne B:** Em sento bé.
- **Entrevistadora:** Per què et sents bé?
- **Mare B:** Et sents bé perquè llegeixes bé?
- **Alumne B:** Si.
- **Entrevistadora:** T’agrada llegir?
- **Alumne B:** No.
- **Mare B:** Com et sents quan fas mates per exemple?
- **Alumne B:** Bé.
- **Mare B:** Explica quines coses et fan sentir content.
- **Alumne B:** Anar a la platja.
- **Mare B:** I trist? Quan et sents trist? O no et sents mai trist?
- **Mare B:** Gairebé sempre estar content, però hi ha vegades que t’enfades? Quan t’enfades?

- **Nen:** De vegades.
- **Mare B:** Per què t'enfades?
- **Alumne B:** Perquè si.
- **Mare B:** No, perquè si no, perquè et passa alguna cosa.
- **Mare B:** Quin sentiments coneixes?
- **Nen:** La calma i la ràbia.
- **Mare B:** Tenim un llibre que ens agrada molt sobre el sentiments.
- **Entrevistadora:** I com es diu el llibre?
- **Alumne B:** El monstre de colors.
- **Entrevistadora:** Cert, aquest si que el conec també. I t'agrada el llibre?
- **Alumne B:** Si.
- **Mare B:** I en el llibre em treballat molt sentiments que ja havia treballat en el col·legi.
- **Entrevistadora:** Molt bé.
- **Entrevistadora:** I, com et sents quan estàs fent una assignatura o alguna cosa que estàs fent a l'escola?
- **Alumne B:** Doncs content.
- **Entrevistadora:** I per què?
- **Alumne B:** Tranquil.
- **Entrevistadora:** I quines son les coses que t'agraden que fas a l'escola?
- **Alumne B:** Les mates.
- **Entrevistadora:** I alguna cosa més?
- **Alumne B:** Si, la música i la religió.
- **Entrevistadora:** I l'anglès t'agrada?
- **Alumne B:** No.
- **Entrevistadora:** I com et sents quan fas anglès? Et sents content també quan fas anglès?
- **Alumne B:** Si.
- **Entrevistadora:** Encara que no t'agradi, estàs content?
- **Mare B:** I estàs una mica nerviós quan et pregunta el professor?
- **Alumne B:** Doncs si. Em sento nerviós perquè no entenc res.
- **Entrevistadora:** Anglès et sents nerviós però en canvi música et sents content perquè t'agrada veritat? O per exemple mates.
- **Entrevistadora:** Per què creus que hi ha matèries que costen més d'aprendre?
- **Mare B:** Per què creus que les mates et són a tu més fàcils que per exemple llegir?
- **Alumne B:** Perquè sem donen molt bé les multiplicacions.

- **Mare B:** I perquè creus que és més fàcil aprendre mates que per exemple anglès?
- **Alumne B:** Perquè matemàtiques ho entenc.
- **Mare B:** D'acord. Llavors com et fa sentir l'anglès quan no ho entens?
- **Alumne B:** Doncs malament, perquè no ho entenc.
- **Mare B:** Et fa sentir malament i llavors ja no aprens.
- **Alumne B:** Ja perquè no m'ensenyen res.
- **Entrevistadora:** No t'ensenyen res? Segur que si.
- **Alumne B:** Quan faig anglès no entenc res.
- **Mare B:** Una cosa es que no entenguis anglès i l'altre que no t'ensenyin.
- **Entrevistadora:** Però en canvi, educació física, t'agrada?
- **Alumne B:** Si.
- **Entrevistadora:** I què, et fa sentir bé? T'ho passes bé? O estàs nerviós?
- **Alumne B:** Bé.
- **Mare B:** Però a banda de bé, ens pots dir una mica com et sents?
- **Alumne B:** Sembla que estiguem fent religió.
- **Mare B:** Estem fent expressió? Com et sents ara?
- **Alumne B:** Doncs bé.
- **Mare B:** I una mica nerviós?
- **Alumne B:** No.
- **Mare B:** Una mica tímid?
- **Alumne B:** No.
- **Mare B:** Sents calma?
- **Alumne B:** No.
- **Entrevistadora:** Gràcies a tots dos.